Ազգ
Azg

17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1995 ՈՒՐԲԱԹ # 222 (976)

Սպիտակ տուն-Կապիտոլիում առճակատումը չի թուլանում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ: Դեռեւս ոչ մի առաջխաղացում չի արձանագրվել Մ. Նահանգների կառավարական ճգնաժամի հաղթահարման ուղղությամբ: Ընդհակառակը, Կոնգրեսի ներկայացուցիչների պալատի խոսնակ Գինգրիչը հայտարարեց, թե համապետական ձեռնարկությունը պատրաստ է կանգնել մինչեւ դեկտեմբեր: Համենայն դեպս, Կոնգրեսը երեկ ևս կասարեց դեպի Սպիտակ տուն եւ ուղարկեց մի նոր բանաձեւ, որ նախագահ Քլինթոնի կողմից չմերժվելու դեպքում կարող է մասնակիորեն վերականգնել պետական ծառայությունները: Առճակատումը Քլինթոնին ստիպեց չեղյալ համարել Ճապոնիա կատարելիք այցը: Հանրապետականները փորձելու են օգտագործել իրավիճակը եւ հարկերը կրճատող մի նոր բանաձեւ ուղարկել, սակայն հավանական է, որ նախագահն այն վերստին վետոյի կենթարկի: Հռետորությունը շիկացած է ներքին քաղաքական եւ ֆինանսական ճգնաժամերում:

ԵՐԵՎԱՆ

Կառավարությունը հաստատեց կառուցվածքային վերափոխումների վարկի ծրագիրը

Նոյեմբերի 16-ին ՀՀ կառավարությունը հավանություն տվեց Համաշխարհային բանկից կառուցվածքային բարեփոխումների վարկ ստանալու նպատակով մշակված զարգացման քաղաքականության նամակի նախագծին: Կառավարության մամուլի ծառայության տեղեկատվության համաձայն, զարգացման քաղաքականության նամակը բարեփոխումային միջոցառումների ծրագրի նկարագրությունն է, որը կառավարությունը մտադիր է իրականացնել 1996 թ. փետրվար-դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում: Վարկը կիրականացվի երկու փուլով: Անցումը երկրորդ փուլին պայմանավորված կլինի ծրագրի կատարման վերաբերյալ ՀԲ դրական կարծիքով: Հարցի քննարկմանը մասնակցել է նաեւ ՀՀ-ում ՀԲ արտակարգ եւ լիազոր ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսյանցը: Նա նշել է, որ այլ երկրների համանման ծրագրերի համեմատ Հայաստանի ծրագիրն ունի մասնագիտական բարձր մակարդակ եւ հաջողված է բոլոր առումներով: Վ. Ներսիսյանցը միաժամանակ այն միտքն է հայտնել, որ ՀԲ-ի երկարատեւ ու անտոկոս վարկերից զատ ու դրանց զուգընթաց հարկ է ներգրավել նաեւ արտասահմանյան համեմատաբար կարճաժամկետ՝ 15 տարով եւ տարեկան մարման 7-8 տոկոսով վարկեր, որոնք էլ ավելի կնպաստեն տնտեսական աճին եւ կենսամակարդակի բարձրացմանը:

ՆՏ

Վա՞տ է այն դիվանագետը, որ չի ձգտում դեսպան դառնալ...

ԱԳՆ միջազգային կազմակերպությունների վարչության պետ Վլադիմիր Կարմիրշալյանը ստանձնել է ՄԱԿ-ի հովանու ներքո ստեղծված ժողովրդավարության ու մարդու իրավունքների Երեւանյան կենտրոնի գործադիր տնօրենի պարտականությունները: Այդ նորաստեղծ հաստատության գլխավոր խորհրդականն է ՀԿԿ կենտկոմի նախկին առաջին քարտուղար (1990 թ. ապրիլ-նոյեմբեր), ԽՄԿԿ կենտկոմի քաղբյուրոյի նախկին անդամ Վլադիմիր Մովսիսյանը (ի դեպ, մեր ունեցած տեղեկությունների համաձայն, հայաստանյան թատերաբեմի ավագագույն դերասաններից մեկն առայժմ կոմիտանի ՀՀ սոցիալական ապահովության, զբաղվածության, բնակչության տեղաշարժերի եւ փախստականների հարցերի նախարարի առաջին տեղակալի պաշտոնը): Վ. Կարմիրշալյանը ՀՀ ԱԳՆ այն սակավաթիվ աշխատողներից էր, որ ավարտել են Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտը: Նա եղել է ՀԽՍՀ արտգործնախարար Ջոն Կիրակոսյանի օգնականը, աշխատել Վիեննայում, ԽՍՀՄ հյուպատոսություններից մեկում: Վ. Կարմիրշալյանի ղեկավարած վարչության աշխատակից Կարինե Ղազինյանը մեկնել է Ժնեւ, ուր ղեկավարելու է այդ քաղաքում ՄԱԿ-ի եւ միջազգային այլ կազմակերպություններում ՀՀ մշտական ներկայացուցչությունը: Ժնեւում ՀՀ նախկին ներկայացուցիչ Աշոտ Մելիք-Շահնազարովը հետ է կանչվել եւ նշանակվել ՀՀ ԱԳՆ միջազգային կազմակերպությունների վարչության պետ: 64-ամյա դիվանագետը մեծ ուղի է անցել՝ ԽՍՀՄ ԱԳՆ աշխատողից մինչեւ Մալիում ԽՍՀՄ դեսպանության դեսպանորդ խորհրդական երկրորդ դասի արտակարգ ու լիազոր դեսպանորդի դիվանագիտական կարգով: Առաջիններից էր, ով արձագանքեց նորանկախ ՀՀ ԱԳՆ-ի կոչին՝ գալ հայրենիք ու օգնել ձեւավորվող հայ դիվանագիտության կայացմանը: Եղել է ՀՀ արտգործնախարարի խորհրդական: Անցյալ տարի նշանակվեց Ֆրանսիայում ՀՀ գործերի ժամանակավոր հավատարմատար (դրա մասին հայտնվեց մամուլում), սակայն չստացավ ֆրանսիական կողմի վիզան: Դրանից հետո նշանակում ստացավ Ժնեւ:

Ավելի վաղ ԱԳՆ եվրոպական երկրների վարչության պետ է դարձել Արծրուն Եղիազարյանը: ՀԿԿ կենտկոմի հրահանգիչ, կոնսուլտանտ, այնուհետեւ նա դարձել էր ՀԽՍՀ արտգործնախարարի տեղակալ եւ մինչեւ Րաֆֆի Հովհաննիսյանի նշանակումը կատարում էր արտգործնախարարի պարտականությունները: Ա. Եղիազարյանը 80-ական թթ. կեսերին աշխատել է Անգլիայում Խ. Միության դեսպանությունում եւ պատերազմական պայմաններում անթասիր աշխատանքի համար արժանացել «Պատվո նշան» խորհրդային շքանշանի: Եղել է նաեւ վարչապետի պաշտոնակատար Գագիկ Հարությունյանի ու վարչապետ Խոսրով Հարությունյանի օգնականը:

Տես # էջ 2

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ո՞րտե՞ղ ես, «սոցիալական Հայաստան»

Հայաստանի բնակչությունը հարկադրված «առողջանում է»

ՆԱԻՐԱ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

Նոյեմբերի 16-ին ԱԺ-ում կայացավ Սոցիալական, առողջապահության եւ բնության պահպանության հարցերի եւ ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովների համատեղ նիստ: Օրակարգում ընդգրկված էին ՀՀ 1996 թ. պետական բյուջեի մասին ՀՀ օրենքի նախագծում նախատեսված սոցիալական ապահովության, նպաստների, բյուջետային ոլորտի աշխատողների վարձատրության, առողջապահության եւ բնության պահպանության ոլորտների բյուջետային ֆինանսավորման, բյուջեի եւ ՀՀ կենսաթոշակային ապահովության եւ զբաղվածության ֆոնդի փոխհարաբերությունների հետ կապված հարցերը:

Ինչպես եւ նախորդ 2 քննարկումների ժամանակ, այս անգամ եւս կառավարության տեսակետը ներկայացրեց ՀՀ ֆինանսների փոխնախարար Ն. Մարտիրոսյանը: Ըստ բյուջեի նախագծի, «1996 թ. սոցիալական քաղաքականությունը կնպատակաուղղվի բնակչության սկզբնական եկամուտների բարձրացմանը, հասցեագրված սոցիալական պաշտպանության համակարգի ներդրմանը, աշխատանքի շուկայի կարգավորմանը»:

Ըստ կանխատեսման, բնակչության իրական եկամուտները 1996 թ. 1995 թ. նկատմամբ կաճեն շուրջ 15 տոկոսով:

Պրն Մարտիրոսյանն անդրադառնալով կառավարման ապարատի կրճատմանը, նշեց, որ նախատեսվում էր այն կրճատել 10 տոկոսով, սակայն տարեվերջին ապարատի կրճատումն ամենամեծը փոքր տոկոս է կազմում: Կառավարության ներկայացուցիչն այդ երեւույթը բացատրեց նրանով, որ անցումային շրջանում ապարատային ... գործառույթների հստակ բաշխում չկա, այդ իսկ պատճառով պետական ապարատի կրճատումն էլ հստակ չի լինում:

Միտումնավոր չենք լինի, երե ասենք, որ անցումային շրջանում, Հայաստանում աշխատավարձի ողջամիտ մակարդակը հանգում է նախեւառաջ կառավարման ապարատի պահպանման խնդրին: Ընդ որում 1996 թ. նախատեսվում է միջին հաշվով 60 տոկոսով բարձրացնել բյուջեից ֆինանսավորվող հիմնարկների աշխատողների աշխատավարձը, մինչդեռ կառավարման ապարատի աշխատողների աշխատավարձը բարձրանալու է 3,2 անգամ, այսինքն մոտ 4 անգամ ավելի, քան մյուս բյուջետային հիմնարկների համեմատ:

1996 թ. ամբողջությամբ փոփոխվելու է երեխաների տված նպաստների համակարգը: 1996 թ. այդ նպաստով կհատկացվի 7.102 մլրդ դրամ: Նպաստ կհատկացվի մինչեւ 3 տարեկան երեխաների համար, իսկ 3-ից բարձր տարիք ունեցող երեխաներին նպաստների հատկացումը կկատարվի հաշվի առնելով ընտանիքի եկամուտները:

Տես # էջ 2

Ռաբինի սպանության եւս մեկ հանցակից

Իսրայելական հատուկ ծառայությունները Երուսաղեմում ձերբակալեցին վարչապետ Յիցխակ Ռաբինի սպանության մեջ մեղադրվող 20-ամյա հրեա վերաբնակ Մարգարետ Հարեբֆին: Հատուկ ծառայությունների տվյալների համաձայն, Ռաբինի սպանության գործում Հարեբֆին համարվում է առանցքային դեմք: Դա հաստատեց նաեւ սպանության անմիջական մասնակից Իգալ Ամիրը: Հարեբֆին ժխտել է իր մասնակցությունը սպանությանը եւ պահանջել է հրավիրել իր դատապաշտպանին, սակայն նրա պահանջը մերժվել է:

Փակուղի բոսնիական բանակցություններում

ԱՄՆ-ի Օհայո նահանգում ընթացող բոսնիական հարցին նվիրված բանակցությունները կարող են ավարտվել այս շաբաթվա վերջին առանց որեւիցե արդյունքի, քանի որ կողմերը չկարողացան ընդհանուր համաձայնության գալ Բոսնիայի տարածքային վերաբաժանման հարցում: Անլուծելի է մնում նաեւ Սարաեւոյի կարգավիճակի հարցը: Մահմեդականները կողմ են, որպեսզի Բոսնիայի մայրաքաղաքը լինի միացյալ եւ անբաժանելի հակամարտ կողմերի համար: Սակայն սերբական կողմը դեմ է դրան եւ գտնում է, որ քաղաքը պետք է բաժանվի երկու մասի, քանի որ նրա բնակչության մեկ երրորդը սերբեր են: Երեքշաբթի օրը կողմերին ընդհանուր համաձայնության բերելու համար Օհայո ժամանեց ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Քրիստոֆերը, որը 14 ժամ առանձնազրույց ունեցավ Բոսնիայի, Խորվաթիայի եւ Սերբիայի ղեկավարների հետ: Սակայն դրական տեղաշարժի այս հարցերում նա այդպես էլ չկարողացավ հասնել:

Ձերբակալվեց Կորեայի նախկին նախագահ Ռո Դե Ուն

Երեկ, Սեուլի դատախազության շենքում, ձերբակալվեց Ռո Դե Ուն, որը կանչվել էր վկայական ցուցմունքներ տալու: Նրան մեղադրանք է ներկայացված խոշոր ընկերություններից կաշառք ստանալու համար: Հետաքննության նյութերում նշվում է գումարի չափը՝ 649,3 մլն ամերիկյան դոլլար, սակայն դատարանն այդ գումարից կաշառքի ստացման փաստ համարեց միայն 306,5 մլնը: Հարավային Կորեայի պատմության մեջ սա առաջին դեպքն է, երբ կաշառակերության համար քրեական պատասխանատվության է են թարկվում երկրի նախագահը: Ինչպես հայտնի դարձավ, ստացված կաշառքներից Ռո Դե Ուն իր բարեկամների անունով, ինչպես Հարավային Կորեայում, այնպես էլ տարբեր երկրներում գնել է անշարժ գույք: Հարավային Կորեայի քննչական մարմինները դիմել են շվեյցարական իշխանություններին, խնդրելով արգելք դնել նրա՝ բանկային հաշիվների վրա:

«ԴՐՈ» ԴԱՏ

Հրանտ Մարգարյան. «Ես իմ վերջին փամփուշտը հարմար ժամանակ կկրակեմ»

Դատավարության հիսուն ընթացքը կրկին պայմանավորվեց օրագրով

Հրանտ Մարգարյանի ցուցմունքներին բոլորն էին սպասում, հավաստիացած, որ ի տարբերություն շատերի, նա խոսելու է, որովհետեւ առաջին իսկ օրից հայտարարել էր, թե կողմ է ճշմարտության բացահայտմանը: Եւ միայն նրա համար, որ ինչպես նշեց երեկ դատարանի դահլիճում արված հայտարարության մեջ. «... այդ մեղադրանքով դատարանվելու, անկախ պատժի չափից, ինքնըստինքյան ծանր է ու անտրամաբանական»: Սակայն նա հետաձգեց ցուցմունքներ տալը, որովհետեւ գտնում է, որ մեղադրականում հստակեցված չեն իրեն վերագրվող հանցանքների հանգամանքները, իսկ քրեական գործի իր մասը բերի է ու կիսատ, բացի այդ, ինքը գործ ունի երեք խմբի՝ հակասական ցուցմունքների ու փաստերի հետ, որոնք այդ վիճակով չեն նպաստի ճշմարտության բացահայտմանը:

-Առաջին խմբում նա դասել էր Ա. Արծրունու, ինչպես գործում է նշվում, համակարգիչներից ծնված բերված գրությունները՝ 6 հատոր: Երկրորդ խումբը համարեց Արծրունու նախաքննական ցուցմունքները, իսկ երրորդը վերաբերում է դատարանում Արծրունու տված ցուցմունքներին: Նա հիշեցրեց, որ առաջին խմբում ընդգրկված վեց հատորների բովանդակության իրական լինելը հարցականի տակ էր դրվել դատավարության առաջին օրերին: Բացի այդ, դրանցում ամփոփված նյութերը հիմնականում հակասում են Արծրունու նախաքննական ցուցմունքներին, հատկապես ՀՅԴ-ին եւ իրեն վերաբերող մասով: Հ. Մարգարյանը տարակուսանք արտահայտեց, որ այդ հանգամանքը մի քանի տասնյակ անձերից կազմված պրոֆեսիոնալ քննչական խմբի ուշադրությունը չի գրավել: Այդ առթիվ իր հետեւությունն այս էր. «Արծրունու նախաքննության ընթացքում տված ցուցմունքները կազմակերպված դավադրություն է Դաշնակցության դեմ, որին զոհ եմ գնացել նաեւ ես»: Մյուս ենթադրությունն այն էր, որ քննչական խումբը միտումնավոր լռել է, աչքաթող անելով Ա. Արծրունու կեղծ ցուցմունքները, որովհետեւ դա նրանց ձեռնտու է եղել: Դատարանի անաչառությունն այստեղ եւս կասկածի են դարկվեց, քանի որ կոլեգիան նույնպես մինչեւ օրս չի անդրադարձել այդ «ակնհայտ հակասություններին»:

Տես # էջ 2

Թբիլիսի. Ընդամենը 3 կուսակցություն անցավ 5 տոկոսը

Վրաստանի Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը նոյեմբերի 15-ին հրապարակեց նոյեմբերի 5-ին կայացած խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքները: Ընդամենը 3 կուսակցությունների է հաջողվել համամասնական ընտրություններում հաղթահարել 5 տոկոսի սահմանագիծը: Դրանք են նախագահ Շեւարդնաձեի Քաղաքացիական միությունը՝ 23,5 տոկոս, Իրինա Սարիշվիլու կենտրոնամետ Ազգային դեմոկրատական միության կուսակցությունը՝ 8 տոկոս, եւ Աջարիայից Ասլան Աբաշիձեի Համավրացական միությունը՝ 7 տոկոս: Ընտրական օրենքի համաձայն, այս 3 կուսակցությունները, ձայների ընդամենը 38 տոկոսը հավաքելով հանդերձ, խորհրդարանում զբաղեցնելու են նաեւ մնացած 62 տեղերը: Մնացյալ կուսակցությունների հույսը մնում է միմանդատային համակարգով ընտրությունների վերջնական արդյունքների հրապարակումը, որը տեղի կունենա նոյեմբերի 19-ին:

Հանգուցյալ նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի եւ ընդդիմադիր մյուս կուսակցությունները այժմ քաղաքացիական անհնազանդությունից են անում եւ առաջարկում արտահերթ խորհրդարան: Սակայն քաղաքական դիտորդները գտնում են, որ նրանց ոտքի հավաքել թե բավականին նման բանի:

Այսպիսով, նախագահ Շեւարդնաձեն կարող է այժմ լրիվ վստահ լինել իր անառարկելի դիրքին: Այդ հանգամանքն, մի շարք ընդդիմադիր կուսակցությունների նա առաջարկել է ներկայացուցիչ ունենալ երկրի առաջին կառավարության մեջ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

1995 թ. ծրագրված էր ստանալ 1 մլն 200 հազար տոննա, իսկ 1996 թ. այդ թիվը կհասնի 600 հազարի։ 1996 թ. սոցիալական ապահովման դրույքին կհատկացվի 1 մլրդ 165,845 դրամ (առանց փախստականների)։ Տեղեկացվեց, որ Հայաստանում փախստականների թիվը 300000 է, հանրապետությունում։

Ինչպես եւ պետք էր սպասել, չափազանց ծանր էր իրավիճակը անտառտնտեսության բնագավառում։ ԱԺ պատգամավորներից մեկը տեղեկացրեց, որ Հայաստանում անտառահատման հետեւանքով 2 հազարից ավելի տարածքներ են առաջացել։ Ֆինանսների փոխնախարարը տեղեկացրեց, որ 1996 թ. անտառվերականգնման աշխատանքներ կկատարվեն 1070 հեկտարի վրա։ Հաջորդ տարի եւս նախատեսվում են «սանիտարական ծառահատումներ» 87 հազար խորանարդ մետրի չափով։ 1996 թ. անտառափայտի 1 խմ-ի գինը 800 դրամից կհասնի 3000 դրամի։

Ասել է, թե Հայաստանում անտառահատման ողբերգությունը շարունակվելու է։

նախակը կլինի 43952։ Հիվանդանոցներում յուրաքանչյուր հիվանդի հասնում է օրեկան 240 դրամի դեղորայք, իսկ պոլիկլինիկաներում մեկ հաճախման համար՝ 50 դրամի դեղորայք։ Շտապ օգնության մեկ կանչի համար՝ 150 դրամի։ Հայաստանում հիվանդանոցների եւ դիսպանսերների թիվը 16400 է։ Նախա-

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ո՞րտեղ ես, «սոցիալական Հայաստան»

Հայաստանի բնակչությունը հարկադրված «առողջանում է»

նրանց սոցիալ-տնտեսական հարցերի լուծման համար հատկացվելու է 215 մլն դրամ։ Այսօրվա դրությամբ հանրակացարաններում, հյուրանոցներում են ապրում 25000 փախստականներ։

Իսկ ավանդների ինդեքսավորման համար նախատեսվում է հատկացնել 326 մլն դրամ։

Պարզվեց, որ 1996 թ. բյուջեով բնակարանային շինարարություն չի նախատեսվում։

Այնուհետեւ քննարկման ենթարկվեց բնության պահպանության ոլորտը, որի ֆինանսավորման համար հատկացվելու է 842.9 մլն դրամ։ Այդ թվում երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ֆինանսավորման համար կհատկացվի 500 մլն դրամ։

Սեւանի պահպանման համար իրականացվելու է լայնածավալ ծրագիր, որի համար հատկացվելու է 448 հազար դոլարի արտաքին օգնություն։

Ինչ վերաբերում է հանքավայրերի հայտնաբերմանն ու օգտագործմանը, ապա ըստ ՀՀ բնապահպանության եւ ընդերքի փոխնախարարի աշխատանքները դժվարանում են անբավարար ֆինանսավորման պատճառով։ Նա նշեց, որ լիարժեք աշխատանքների համար անհրաժեշտ է 700 մլն դրամ։ Ըստ փոխնախարարի, նույն պատճառով հնարավոր չեղավ ապահովել Կապանում պղնձի աճ։

500 մլն դրամ գումար է հատկացվելու Ջաջուռի ածխի հանքավայրի համար, իսկ նույն հանքավայրում ածխի արդյունահանումը եղել է 20 հազար տոննա։ Քարածխի հետազոտություններ են կատարվում նաեւ Գյումրի շրջանի Անտառամուտի

Իսկ ինչ վերաբերում է առողջապահության ոլորտին, ապա այստեղ ամեն ինչ կարծես կարգին է, առողջապահության նախարարությունը էլեկտրաէներգիայի պարտք չունի, վճարովի բուժհիմնարկները կանոնավոր հարկ են վճարում, իսկ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը դժգոհ չէ պետական ֆինանսավորումից, այլ միայն ԱԺ-ից խնդրում է օրենք ընդունել բժշկական օգնության եւ սպասարկման մասին, որից հետո կվերափոխվի առողջապահության ողջ համակարգը։ «Պողերը» գոհ են արդյունքներից, իսկ կառավարության ներկայացրած տեղեկանքն ասում է՝ 1996 թ. այս համակարգին հատկացվելու է 13 մլրդ 160 մլն դրամ, նվազել են դեղորայքի եւ սննդի հատկացումները։ 1995 թ. համեմատ առողջապահության ոլորտի ֆինանսական հատկացումները ընդհանուր նվազել են 1996 թ.։ Արտասահմանում բուժվելու համար հատկացվելու է 62 մլն դրամ։ 15 մլն դոլարի դեղորայք է սպասվում որպես մարդասիրական օգնություն, որն ըստ ֆինանսների փոխնախարարի, «անպայման գալու է, չի կարող չգալ»։

1996 թ. բյուջեով սնվող հիվանդանոցներում բուժաշխատողների տեղերը կրճատվելու են, ուստի բուժաշխատողները եւս կկրճատվեն։ Ըստ պրն Մարտիրոսյանի, այդ կրճատումները բացատրվում են նրանով, որ կանխատեսվում է նաեւ 1996 թ. հիվանդների թվի նվազում հիվանդանոցներում։ Գրեթե զավեշտական այս կանխատեսումը պատգամավոր Լեւոն Հակոբյանը բացատրություն տվեց՝ ասելով «մարդիկ չեն գնում հիվանդանոց, որովհետեւ փող չունեն»։ Եվ ո՞վ չգիտի այս պարզ եւ ակնհայտ ճշմարտությունը։ Առողջապահության նախարարը չգիտե՞, որ թեպետ 1995 թ. Հայաստանի Հանրապետությունում «անվճար բուժսպասարկում է» հռչակվել, սակայն յուրաքանչյուր հիվանդ «վճարել է» յուրաքանչյուր դեղահաբի համար։ Նախարարին անհա՞յտ է ծննդատների «[illegible]» սակարգը, կամ գուցե նա տեղյակ չէ՞ ծննդատներում էլեկտրաէներգիայի կամայական անջատումներին, երբ աշխարհ եկող նոր մարդիկ ծնվում են լապտերի լույսի տակ։ Պրն Բաբլոյանը չգիտե՞ պոլիկլինիկաներում հիվանդներից պահանջվող վիրակապերի, բամբակների մասին։

Սրանք հարցեր են, որոնց պատասխանները պրն Բաբլոյանը փաստերի ձեւով կարող է ստանալ ցանկացած բուժհիմնարկում։

Ամփոփելով ԱԺ-ի երեկվա քննարկումը, պետք է ասել, որ այն, ինչ կառավարությունն անվանում է «սոցիալական քաղաքականություն», որը նախատեսվում է իրականացնել 1996 թ., բնավ համահունչ չէ այդ հասկացությանը։

Ո՞րտեղ ես՝ «սոցիալական Հայաստան»։

ՏԵՂԱՇԱՐԺ

Վա՞տ է այն դիվանագետը, որ չի ձգտում դեսպան դառնալ...

Սկիզբը էջ 1

Մոսկվայում ՀՀ դեսպանության նախկին առաջին խորհրդական Գագիկ Կիրակոսյանը, որը հայրենիք է վերադարձել ռուսական ... (նրա մասին «Ազգը» հայտնել էր կարճ րային նախորդ թողարկման մեջ) նշանակվել է ԱԳՆ հյուպատոսական վարչության անձնագրային վիզային բաժնի վարիչ։ Մոսկվայում աշխատած մեկ այլ դիվանագետ Գագիկ Վարդանյանը ուղարկվել է Ալմա Աթա որպես «դեսպանության առաջին խորհրդական»։ Սերգեյ Սմբատյանը գլխավորեց ԱԳՆ միջազգային կազմակերպությունների վարչության հումանիտար կապերի բաժինը։

Բանակում ընդունված է ասել՝ վատ է այն զինվորը, որ չի ուզում գեներալ դառնալ։ Վերաձեւելով այն, կարելի է ասել, որ վատ է այն դիվանագետը, որ չի ձգտում դեսպան դառնալ։ Իսկ ով քե՞ր են այն երջանիկները, որ ունեն այդ բարձրագույն դիվանագիտական կարգը։ 1992 թ. հուլիսի 25-ին առաջին շնորհումից ի վեր ՀՀ նախագահի հրամանագրերով արտակարգ ու լիազոր դեսպանի բարձրագույն դիվանագիտական կարգ են ստացել 15 դիվանագետներ (համենայն դեպս, հրապարակվել են համապատասխան հրամանագրեր)՝ Ալեքսանդր Արզումանյանը, Գեորգի Ղազինյանը, Արման Կիրակոսյանը, Ֆելիքս Մամիկոնյանը, Արման Նավասարդյանը, Արմեն Սարգսյանը, Ռուբեն Շուգարովը (Շուգարյանը), Դավիթ Շահնազարյանը, Վահան Փափազյանը, Յուրի Մկրտումյանը, Էդուարդ Նալբանդյանը, Վահան Բայբուրդյանը, Ժիրայր Լիպարիտյանը, Վիգեն Չիտեչյանն ու Վահան Տեր-Ղեւոնդյանը։ Այս ցուցակում ավագը Վ. Բայբուրդյանն է (ծնվել է 1933 թ.), ամենաերիտասարդը՝ Ռ. Շուգարյանը (ծնվել է 1962 թ.)։ Մեկը՝ Ժ. Լիպարիտյանը, ԱՄՆ-ի քաղաքացի է, միայն երեքն են եղել խորհրդային դիվանագիտական ծառայության մեջ եւ ունեցել դիվանագիտական կարգ՝ Արման Նավասարդյանը, Էդուարդ Նալբանդյանը եւ Գեորգի Ղազինյանը։ Արտակարգ ու լիազոր բոլոր դեսպաններն ունեն դեսպանի դիվանագիտական կարգ, բացառությամբ Ավստրիայում «դեսպան Աշոտ Ոսկանյանի, որի նշանակման մասին հրամանագրի հետ միասին չի հրապարակվել դիվանագիտական կարգ շնորհելու հրամանագիրը։

Արտակարգ ու լիազոր դեսպանի «ազգային» աստիճան ունեցողներից մեկը՝ Արման Նավասարդյանն արդեն թոշակառու է։ Վերջապես, դժվար չէ նկատել, որ գալիք դեսպանի կարգ ունեցողների մեջ կին չկա։

Ինչ վերաբերում է արտակարգ դեսպանորդ ու լիազոր նախարարի դիվանագիտական կարգին, որը եւս շնորհվում է ՀՀ նախագահի կողմից, այն ստացել են առայժմ երկու դիվանագետ՝ Գառնիկ Նանագուլյանը (ՀՀ դեսպանության առաջին խորհրդական ԱՄՆ-ում, այժմ ժամանակավոր հավատարմատար Կանադայում) եւ Սուրեն Սահակյանը (նախկինում՝ ՀՀ ՆԳՆ-ի փոխնախարար, հարկային տեսչության պետ, այժմ՝ ՌԴ-ում ՀՀ դեսպանության դեսպանորդ խորհրդական)։

Վերադառնալով վերը նշված կին դեսպանների թեմային, նշենք, որ բուլղարահայ բանաստեղծուհի Սեւդա Սեւանը 1993 թ. աշնանը նշանակվել էր Բուլղարիայում ՀՀ պատվավոր հյուպատոս եւ լիազորվել էր այդ երկրում ներկայացնել ՀՀ ԱԳՆ-ի շահերը մշակույթի, կրթության ու գիտության բնագավառներում։ Չեսագայում, սակայն, Հայաստանի պաշտոնական մամուլում Ս. Սեւանը բազմիցս հիշատակվեց իբրեւ Բուլղարիայում ՀՀ գործերի ժամանակավոր հավատարմատար։ Մեզ հայտնի չէ, դա մեր մամուլի կամ լրատվական ծառայությունների ինքնագործունեություն է, թե հարցը լուծված է պաշտոնական մակարդակով։ Մեջբերենք Վիեննայի 1961 թ. դիվանագիտական հարաբերությունների մասին կոնվենցիայի 8-րդ հոդվածի 2-րդ կետը. «Ներկայացուցչության դիվանագիտական անձնակազմի անդամները չեն կարող նշանակվել դեսպանընկալ պետության քաղաքացի հանդիսացող անձանց թվից, ոչ այլ կերպ՝ ինչ այդ պետության համաձայնությամբ, ընդ որում, այդ համաձայնությունը կարող է ցանկացած ժամանակ չեղյալ հայտարարվել»։

«ԱԶԳ»-ի ԿԱԴՐԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

«ԴՐՕ» ԴԱՏ

Հրանտ Մարգարյան. «Ես իմ վերջին փամփուշտը հարմար ժամանակ կկրակեմ»

Պաշտպանության հետագա ընթացքը կրկին պայմանավորվեց օրագրով

Սկիզբը էջ 1

Ցուցմունքներ տալու հետաձգումը Հ. Մարգարյանը պատճառաբանեց նրանով, թե երաշխիք չունի, որ առաջիկա շաբաթում Արծրունին եւս մեկ հակասական ցուցմունքներ չի գումարի չորրորդը, հինգերորդը եւ այն, որոնք նույնքան անհիմն կարող են բերել իրեն, որքան նախորդները։ Իսկ ինքը գործի նյութերին ծանոթանալով, պատրաստել է իր մոտ 55 էջանոց ցուցմունքը, որ սակայն իր ու պաշտպանի շահերից ելնելով, առայժմ չի հրապարակի, սպասելով Արծրունու չորրորդ եւ ցուցմունքներին։ «Ես իմ վերջին փամփուշտը հարմար ժամանակ կկրակեմ, որպեսզի նպատակային լինի», հայտարարեց Մարգարյանը։

Դրանից հետո դատական կոլեգիայի որոշմամբ հրապարակվեցին ամբաստանյալ Մարգարյանի նախաքննական ցուցմունքները, կանխվեց նրա պաշտպան Ռոբերտ Սահակյանի կողմից, որն իր պաշտպանյալի հարցերով դիտողություններ մտցրեց Մարգարյանին ձերբակալելու, նախաքննական փուլում իրեն նրան պաշտպանելուց զրկելու, բազմաթիվ կարեւորագույն փաստաթղթերի գործից բացակայության, ու դրանք ոչինչ չասող փաստաթղթերով փոխարինելու հանգամանքներում։ Հայտնի դարձավ, որ Հ. Մարգարյանի բնակարանը խուզարկելու հիմքեր մինչեւ այժմ էլ գործում չկան, իսկ ՀՅԴ ԳԿ-ի գրասենյակում գտնվող նրա աշխատասենյակը խուզարկվել է միայն ձերբակալելուց 24 օր հետո։ Այդ կապակցությամբ փաստաբան Սահակյանի հետեւությունն այս էր. սկզբում անօրինի ձերբակալել են, հետո սկսել են ապացույցներ փնտրել նրա դեմ։ Հ. Մարգարյանն ամփոփելով հանգիստ վերաբերվեց, դա համարելով իշխանությունների կամայականության արդյունք. «Ես պետք է ձերբակալվեի, դա պետք է լիներ Աշոտ Արամայանի գործով, սակայն չստացվեց, որովհետեւ նախաքննության ժամանակ նա հրաժարվեց իր ասածներից»։

Գալով Արծրունու օրագրին, որ բազմաթիվ հարցեր առնչվում են նաեւ իրեն, նա հայտնեց, որ մինչեւ օրս դրան ծանոթանալու հնարավորություն չի ունեցել, ուստի ենթադրում է, որ օրագիրն իր օգտին է։ Իր պաշտպանության համար էական համարելով օրագրի ներկայությունը դատավարության հետագա ընթացքի, նա պայմանավորեց այն գործին կցելով։ «Նման օրագիրը ոչ ոքի չի կարող վնասել», Արծրունու պաշտպանի մտահոգությունն այսպես փարատեց Մարգարյանը։ Մարգարյանի պաշտպաններ Ռոբերտ Սահակյանն ու Անահիտ Եսայանը միջնորդություն ներկայացրին նախաքննական մարմնից պահանջել բոլոր այն փաստաթղթերը, որոնք վերաբերում են իրենց պաշտպանյալին։ Նրանց տեսակետը պաշտպանեցին մյուս փաստաբանները, իսկ կոլեգիան այն կքննարկի այսօրվա նիստում։

ՍՈՍԱ ԳԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

Լույս տեսավ հասարակական կազմակերպությունների լրատուն

Երեկ Ամերիկայի հայկական համագումարի հասարակական կազմակերպությունների ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոնը, որն իր երեւանյան գրասենյակը բացեց 1989-ին, հանրությանը ներկայացրեց ՀՀ լրատուի հայերեն եւ անգլերեն ամսաթերթը։ Ինչպես նշեց լրատուի տնօրեն Հովիկ Հովհաննիսյանը, թերթը ստեղծվեց 22 հասարակական եւ 5 միջազգային կազմակերպությունների ջանքերով։ Կենտրոնի հասարակական կապերի համադասող Արմինե Թուխիկյանը նշեց, որ նախկին մարդասիրական ծրագրերի փոխարեն, այժմ հասարակական կազմակերպությունները անցնում են զարգացման ծրագրերի։ Երիտասարդ իրավաբանների միությունից Կարեն Ձաղոյանը նշեց, թե այժմ այդ կազմակերպությունները պետք է համախմբվեն, կոնֆեդերացիա ստեղծեն, որպեսզի ոչ միայն տեղեկանան առկա ծրագրերին, այլեւ չկրկնեն մեկը մյուսին։ Այդ հարցում իր դրական դերը կխաղա նաեւ նոր լրատուն։ «Եվրասիա» հիմնադրամի կովկասյան գրասենյակի տնօրեն Լորենա Այվազյանը ներկաներին հայտնեց, որ իրենք արդեն մոտ 100-ից ավելի զարգացման ծրագրեր են ստացել հասարակական կազմակերպությունների կողմից։

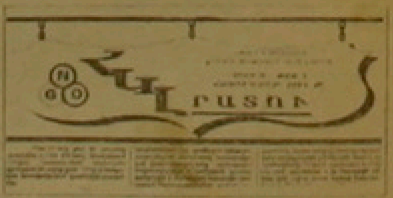

«Նե»՝ ամսաթերթ կանանց համար

Մեր հանրապետության մամուլը համալրվեց եւս մեկ պարբերականով։ Լույս տեսավ «Նե» ամսաթերթի անդրանիկ համարը։ 24 էջանոց, մասամբ գունավոր այս թերթը, որ հիմնականում նվիրված է կանանց եւ նրանց խնդիրներին, հետաքրքիր կլինի ոչ միայն նրանց համար։ Չիշեցնենք, որ «Նե»-ն Դուրյանի ներմուծած այն դերանունն է, որ այդպես էլ չմտավ հայերենի զինանոցը՝ թերեւացնելու համար «նա»-ի բեռը։

Եվ քանի որ ցանկացած նոր պարբերականի ծնունդ, անշուշտ, երեւույթ է մեր կյանքում, բարի երթ եւ երկար կյանք մաղթենք «Նե»-ին։ Միայն թե նա չունենա «Ար»-ի ճակատագիրը։

Լ. Գ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան 5 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ձեւը եւ տառատեսակը ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

ՓԱՐԻԶ

Միշել Բառնյե. Տարածաշրջանի կայունությունը կապված է Հայաստանի հետ

Եվրոպական գործերով Ֆրանսիայի պատվիրակ-նախարար Միշել Բառնյեն, որը վերջերս պաշտոնական այցով այցելեց Հայաստան, Ֆրանսիայի արտգործնախարարությունում հանդիպել է լրագրողների հետ: Երեւան կատարած այցին ամբողջությամբ նվիրված ճեպազրույցի սղագրությունը մեզ տրամադրել է Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանության մամուլի ծառայությունը:

ջին Ղարաբաղի հարցը: 17 ամիս է, երջանում պահպանվում է հրադադար, դրական երեւույթ, որը սակայն ...

... պված է այդ համագործակցության մակարդակից: Հայերին հետաքրքրողն այն է, որ ԵՄ-ի հետ ...

... պում էր»: Դրսից դաս տվող երկրներին անհրաժեշտ է բացատրել Հայաստանի էներգետիկ խրախճանքը ...

ՍՏԵՓԱՆ ԱՍԼԱՆՅԱՆ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արդյո՞ք մարդասպանը միայնա՞կ է գործել

Սկսվեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության խաղաղապահ սպանության դատավարությունը

Նոյեմբերի 16-ին Երեւանում, Գերագույն դատարանի նիստերի դահլիճում ՀՀ Գերագույն դատարանի դատական կոլեգիան, նախագահությամբ Մհեր Խաչատրյանի, մասնակցությամբ Վարդան Կարապետյանի, Վարդան Ասրյանի եւ պետական մեղադրող Ժիրայր Խառատյանի, սկսեց ս. թ. օգոստոսի 11-ին Գորիս-Ղափան ճանապարհահատվածում սպանված Իրանի Իսլամական Հանրապետության խաղաղապահ, ավտովարորդ Միրզաբեկի սպանության հանգամանքների դատաքննությունը:

Գործով մեղադրանք է հարուցված Բաքու խաղաղի նախկին բնակիչ, 1988-ին բռնագաղթված, նախկինում պետական ունեցվածքի գողության համար դատապարտված եւ մեկ անգամ էլ կալանքից փախած, այնուհետեւ Արցախյան ...

... մեղադրյալն էլ իրենց լիովին մեղավոր ճանաչեցին:

Սակայն սկսված դատաքննությունը, հատկապես մարդասպանության մեջ մեղադրվող Սողոմոն Քոչարյանի հարցաքննությունը, առաջացրեց բազմաթիվ ...

... դիակը բաւրել է ձորակի թփուտներում, որից հետո զենքը վերադարձրել է իր հետ Գորիս մեկնած Թադեւոսյանին, ապա ընկերախմբով վերադարձել են Երեւան:

Առաջադրված մեղադրանքում երկու ...

Նոյեմբերի 17-ին դատական կոլեգիան կսկսի վկաների հարցաքննությունը: Նկատի ունենալով, որ դատավարություն կոչի են կանչված 41 հոգի, պետք է են թարել, որ դատն արագ չի ավարտվի:

ՌՈՒԲԵՆ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԻՋԵՎԱՆ

Հողը չի ոռոգվում, իսկ գյուղացուց ոռոգելի հողի հարկ են պահանջում

Հայ ադրբեջանական զինված հակամարտության դաշտը պտույներն ամեն օր իրենց զգացնել են տալիս սահմանամերձ բնակավայրերում, որոնք առանց վայրկյան կարող են հայտնվել մարտական գործողությունների առաջին գծում: Սակայն այսօր այդ գյուղերի բնակիչներին նաեւ այլ հոգսեր են տանջում, որոնց լուծումը կախված ...

... բախումներից հետո 3-4 տարի առաջ շարքից դուրս են եկել մի շարք կարեւոր ջրհան պոմպակայաններ եւ դրանց ոռոգման համակարգերը, որոնց շնորհիվ առաջ ջրվում էր շրջանի ոռոգվող հողերի 70 տոկոսը կամ 4257 հեկտար դաշտ ու այգի: Ավելի շատ տուժել են Սեւքար, Սարի գյուղ, Այգեհովիտ, Բերքաբեր, Կիրանց եւ Ծաղկավան գյուղերը ...

ԱՍԱՏՈՒՐ ԱԲԳԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

[illegible]

ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹՅՈՒՆ-1700

Պետությունից վերցնել ընդհանուր տոմարքանությունը

Սպասվում է Հայաստանում քրիստոնեության 1700-ամյակին նվիրված միջոցառումների ընդարձակ մի ծրագիր: Առանձին հրապարակումներով ժամուլը անդրադարձել է այդ ծրագրին, որը դեռ պիտի շարունակվի լուսաբանվել, մինչև 2001 թ. նոր գաղափարներ կարող են ծնվել ու իրականացվել: Երբ այս տոնակատարությունների շարքը չի նպաստելու մեր ժողովրդի ազգային և հոգևոր վերազարթոնքին, ապա, թերևս, իր ամբողջական նպատակին ծառայած չի լինի: Այս մտորումներով էլ հարցազրույց ունեցանք Հայաստանի Հանրապետության փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանի հետ:

[illegible]

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Անվանի գիտնականն ու հասարակական գործիչը

Լրացավ ականավոր պատմաբան, Հայաստանի Հանրապետության ԳԱԱ ակադեմիկոս, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, գիտության վաստակավոր գործիչ Մկրտիչ Գեղամի Ներսիսյանի ծննդյան 85-ամյակը:

1910 թ. Աշտարակի շրջանի Փարպի գյուղում ծնված Մկրտիչ Ներսիսյանը սկզբնական կրթությունն ստացել է ծննդավայրում, ապա շարունակել Երևանի Խաչատուր Աբովյանի անվան միջնակարգ դպրոցում: 1927 թ. ընդունվել է Երևանի պետական համալսարանի պատմաբանասիրական ֆակուլտետը և ավարտել 1931 թ.: 1939 թ. պաշտպանել է թեկնածուական, իսկ 1946 թ.՝ դոկտորական դիսերտացիա: 1948 թ. նրան շնորհվել է պրոֆեսորի գիտական կոչում: 1950 թ. ընտրվել է Հայկական ՍՍՀ ԳԱ ակադեմիկոս: 1941-1943 թթ. մասնակցել է Հայրենական մեծ պատերազմին:

Մկրտիչ Ներսիսյանի գիտական պրպտումների հիմնական բնագավառներից մեկը եղել է հայ ժողովրդի ազգային ազատագրական պայքարի պատմությունը: Դեռ երիտասարդության տարիներին հրատարակած «Նարոդնիկական խմբակներն Անդրկովկասում» (Ե., 1940 թ.) աշխատության մեջ հեղինակը ցույց է տվել, որ ռուսական նարոդնիկական շարժումը զգալի ազդեցություն է ունեցել հայ ազատագրական շարժման վրա:

Մ. Ներսիսյանը հայ ժողովրդի, հատկապես արևմտահայության ազատագրության հարցերը 19-րդ դարի կեսերին հիմնավորապես լուսաբանել է «Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը թուրքական բռնապետության դեմ 1850-1870-ական թվականներին» աշխատության մեջ, որը 1946 թ. պաշտպանվեց իբրև դոկտորական դիսերտացիա, բայց հրատարակվեց նշանակալի ուշացումով՝ 1955 թվականին: Այդ գրքի ստեղծումն ուղղակի խիզախություն էր մեր պատմագիտության մեջ, քանզի անհատի պաշտամունքի տարիներին ուղղակի թե անուղղակի արգելված էր զբաղվել արևմտահայության, մանավանդ նրա ազատագրական մաքառումների պատմությամբ:

Մ. Ներսիսյանը տարիներ շարունակ զբաղվել է հայ-ռուսական քաղաքական կապերի ու հարաբերությունների պատմության հարցերով: Գիտնականի հանգամանալի ուսումնասիրությունների արդյունքն այն եղավ, որ 1956 և 1961 թթ. լույս տեսավ նրա երկհատորանոց «Ռուս-հայկական հարաբերությունների պատմությունից» ստվարածավալ ու փաստալից աշխատությունը: Հեղինակը ցույց է տալիս, որ 17-րդ դարի երկրորդ կեսին, հատկապես 18-րդ դ. վերջին տասնամյակներում ուժեղանում է հայերի ռուսական կողմնորոշումը:

1965 թ. Մ. Ներսիսյանը լույս ընծայեց «1912 թ. հայրենական պատերազմ և Կովկասի ժողովուրդները» աշխատությունը, որը ևս նոր խոսք էր կովկասագիտության մարզում:

Մ. Ներսիսյանն անդրադարձել է դեկաբրիստներին՝ ռուս ազնվական հեղափոխականներին և հատուկ ուսումնասիրություն նվիրել նրանց գործունեությանը Հայաստանում, դարձյալ լուսաբանելով հարցը գերազանցապես հայ ժողովրդի օսմանյան լծից ազատագրման տեսանկյունից: Այն սկզբում հրատարակվեց հայերեն՝ 1958 թ., իսկ հետո որոշակի փոփոխություններով՝ ռուսերեն 1975 թ. «Դեկաբրիստները Հայաստանում» վերնագրով:

Բացի գրքերից, գիտնականը հրատարակել է նաև բազմաթիվ հոդվածներ, նվիրված մեր ժողովրդի պատմության առանձին հարցերին: Այդ հոդվածներից նա ընտրեց հայտնի կարևորները և մասնակի լրացումներով ու ճշգրտումներով կազմեց ժողովածու և լույս ընծայեց 1982 թ.՝ «Հայ ժողովրդի նոր պատմության էջերից» վերնագրով: Ավելորդ չենք համարում հիշատակել նրանցից մի քանիսը. «Հայ առաջին ուտոպիստ, սոցիալիստ Ղ. Մխչարումովը», «Հայաստանի տնտեսական ու քաղաքական դրությունը 1860-1880-ական թվականներին», «Դավիթ Բեկի ապստամբության արձագանքները Վասպուրականում և հարևան գավառներում», «Գյուղացիական հուզումները Շիրակում 1837-1838 թվերին», «Պրոֆեսոր Լեոյի պատմագիտական ժառանգությունը», «Վ. Բրյուսովը և նրա «Հայ ժողովրդի պատմական ճակատագրի տարեգրությունը» գիրքը» և այլն: Նշված ժողովածուում նա զետեղել է նաև «Ժողովրդական հերոսը» հոդվածը՝ նվիրված զորավար Անդրանիկի ծննդյան 100-ամյակին: Գիտնականը 1965 թ. համարձակորեն վեր հանեց Անդրանիկի հայրենասիրական գործունեությունը, դեն շպրտելով նրա հասցեին հորինված զրպարտությունները և ճանապարհ բացելով մեր երկրում Անդրանիկի կյանքի ու գործի բազմակողմանի ուսումնասիրության ու գնահատության համար:

Մ. Ներսիսյանը մեծ աշխատանք է կատարել նաև արխիվային նոր փաստաթղթերի հրատարակության մարզում: Նրա նախաձեռնությամբ, աշխատասիրությամբ ու խմբագրությամբ 1966 թ. ռուսերեն լեզվով լույս տեսավ «Հայերի ցեղասպանությունը Օսմանյան կայսրության մեջ» նյութերի ու փաստաթղթերի բացառիկ արժեքավոր ժողովածուն, ուր ընդգրկված են 1877-1918 թթ. սուլթանական կառավարության ու երիտթուրքերի հայաջինջ քաղաքականությունն արտացոլող բազմաթիվ կարևորագույն վկայություններ: Առաջաբանում նա բացահայտում է թուրք ոճրագործների կողմից իրագործված հայերի ցեղասպանության դրդապատճառները և նշում մեծ տերությունների մեղսակցությունը կամ հանցագործ անտարբերությունն այդ եղեռնագործության հանդեպ:

Անհրաժեշտ է նշել, որ ակադեմիկոս Մ. Ներսիսյանը գիտական գործունեությանը զուգընթաց տևականորեն զբաղվել է նաև հասարակական-կազմակերպչական աշխատանքներով: Նա եղել է հանրապետության ակադեմիայի պատմության ինստիտուտի տնօրեն, հասարակական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար, ԳԱ փոխնախագահ, իսկ 1966-1977 թթ. Երևանի պետական համալսարանի ռեկտոր: Գիտնականի ջանքերով ակադեմիայի համակարգում ստեղծվեց արևելագիտության բաժինը, որը հետագայում դարձավ ինստիտուտ, իսկ համալսարանում՝ հայագիտական կենտրոնը: Նրա նախաձեռնությամբ սկսեցին հրատարակվել ակադեմիայում «Պատմա-բանասիրական հանդեսը», իսկ համալսարանում «Բանբեր Երևանի համալսարանի» և «Երևանի համալսարան» պարբերականները: Պետք է ասել, որ Մ. Ներսիսյանի մեծապես պահանջկոտության շնորհիվ «Պատմա-բանասիրական հանդեսը», որի գլխավոր և հիմնադիր խմբագիրն է նա, հրատարակման առաջին օրից մինչև այժմ հայագիտական լավագույն պարբերականն է, որը մեծապես պահպանում է ակադեմիական հետազոտության մակարդակը: Նա գործուն կերպով մասնակցել է Հայկական խորհրդային հանրագիտարանի աշխատանքներին որպես գլխավոր խմբագրության անդամ և հայ ժողովրդի նոր և նորագույն շրջանի պատմության գիտական խորհրդի նախագահ: Միաժամանակ Մ. Ներսիսյանը «Հայ ժողովրդի պատմություն» բազմահատորյակի գլխավոր խմբագրության անդամ է, իսկ այժմ ռուսերեն լեզվով պատրաստվող հայ ժողովրդի պատմության եռահատորյակի գլխավոր խմբագրության անդամ: Մ. Ներսիսյանի նախաձեռնությամբ ու խմբագրությամբ 1972 թ. լույս տեսավ «Հայ ժողովրդի պատմություն» (հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը), մեկ հատորով գիրքը, որի նոր պատմության մասը գրված է նրա կողմից: 1980 թ. այն հրատարակվեց նաև ռուսերեն լեզվով:

Մ. Ներսիսյանն անուրանալի վաստակ ունի նաև մանկավարժական աշխատանքի մարզում: Երկար տարիներ հայոց պատմության դասախոսություններ է կարդացել Երևանի համալսարանում, հայկական և ռուսական մանկավարժական ինստիտուտներում: Պետհամալսարանում տարիներ շարունակ վարել է հայ ժողովրդի պատմության ամբիոնը, մասնակցել պատմության դասագրքերի և գիտամասսայական աշխատությունների ստեղծման գործին:

Ներկայումս Մ. Ներսիսյանը խմբագրում է «Պատմա-բանասիրական հանդեսը» և միաժամանակ ղեկավարում ԳԱ պատմության ինստիտուտի բաժիններից մեկը: Չնայած պատկառելի տարիքին, նա եռանդով շարունակում է հետազոտական աշխատանքները՝ հարստացնելով մեր պատմագիտությունը նոր ու կարևոր ուսումնասիրություններով:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Միջազգային

«Եվրոպայում սովորական զինված ուժերի եւ սպառազինությունների կրճատման մասին» պայմանագիրը 1990 թվականին ստորագրվել է ՆԱՏՕ-ի եւ Վարշավյան դաշնագրի երկրների պատգամավորությունների կողմից: Այն ուժի մեջ պետք է մտներ նոյեմբերի 16-ին ժամը 24-ին: 90 թվականից մինչեւ այժմ ՆԱՏՕ-ի եւ Վարշա-

երկրի հյուսիսում եւ հարավում: Մոսկվան պնդում էր, որ այդ լիմիտները պետք է ավելացվեն, առանձնապես հարավում, Կովկասի ոչ կայուն իրավիճակի պատճառով: ՆԱՏՕ-ն բողոքում էր, որ Ռուսաստանը բոլոր հիմքերն ունի անհանգստանալու իր անվտանգության համար եւ համաձայն էր գնալ որոշ զիջումների: Սակայն Ռուսաստանը պնդում էր, որ պայմանը արեւելյան կցնի ուժեղ դաշնակիցներ»: Բացահայտ է, որ Պավել Գրաչովը նկատի է ունեցել Իրանը: Ռուսաստանի նախագահական խորհրդի անդամ Սերգեյ Կարագանովը պաշտպանության նախարարի հայտարարության առիթով ասել է, որ Արեւմուտքում հասկանում են, որ այս հարցով սկանդալը ոչ մեկին էլ ձեռնտու չէ: Նա հույս է հայտնել, որ մինչեւ 1996-ի մայիսի որ Մոսկվան գործում է Մոնրոյի դոկտրինայի ոգով. նա իր ազդեցության գոտիներն է համարում նախկին Խորհրդային Միության կազմի մեջ մտնող տարածքները, այդ թվում նաեւ բուն ռուսական սահմանի մոտակայքում: Թուրքական կառավարությունը նույնիսկ ակնարկել է, թե ինքն էլ է պատրաստ ավելացնել իր ռազմական ներկայությունը Ռուսաստանի սահմանի մոտ, երբ

[illegible]

Կովկասում Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի գերշահերի բախման լարվածությունը մեծանում է

վյան դաշնագրի երկրները ոչնչացրել են ավելի քան 50 հազար միավոր ծանր զենք, այդ թվում 18 հազար տանկ, 17 հազար զրահամեքենա, 9 հազար ծանր հրանոթներ, 2100 մարտական ինքնաթիռ եւ 300 ուղղաթիռ: Ընդ որում, Վարշավյան դաշնագրի երկրներն ոչնչացրել են 3 հազար միավոր տարբեր տեսակի զենք: Ռուսաստանն արդեն 2 տարի է, ինչ բողոքում է, թե պայմանագիրը հնացած է եւ անարդարացի: Այն ստորագրվել է սառը պատերազմի վերջին տարիներին, երբ դեռ գոյություն ուներ ԽՍՀՄ-ը: Ենթադրվում էր, որ այդ պայմանագրի օգնությամբ կվերացվի ահռելի առավելությունը սովորական զինված ուժերի եւ սպառազինությունների բնագավառում, որ ունեին Վարշավյան դաշնագրի երկրները ՆԱՏՕ-ի երկրների համեմատ, եւ նրանց միջեւ կստեղծվի հարաբերական հավասարություն: Այսօր պայմանները փոխվել են, չկա ԽՍՀՄ-ը, Վարշավյան դաշնագիրը: Արեւելյան Եվրոպայի երկրները ձգտում են դառնալ ՆԱՏՕ-ի անդամ, խորհրդային հանրապետությունները դարձել են անկախ երկրներ: Մոսկվան ամենից շատ դժգոհում էր այդ պայմանագրի այն դրույթներից, որոնք վերաբերում են այսպես կոչված թեւային լիմիտներին, այսինքն սպառազինության այն ծավալներին, որոնք թույլ է տրվում ունենալ պայմանագիրը պետք է ամբողջովին վերանայվի, ինչին ՆԱՏՕ-ն եւ հատկապես Թուրքիան համաձայն չէին: Ամերիկացիները նույնիսկ հայտարարել էին, որ ՆԱՏՕ-ի բոլոր առաջարկներից հրաժարվելը կդիտվի որպես բացահայտ մարտահրավեր Արեւմուտքին եւ ձեռք կառնվեն համապատասխան միջոցներ: Թե ինչ միջոցների մասին է խոսքը, ամերիկացիները չեն նշել:

Չորեքշաբթի օրը Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հայտարարել է, որ Մոսկվան պատրաստ չէ լրիվ ծավալով կատարել «Եվրոպայում սովորական զորքերի կրճատման մասին» պայմանագիրը եւ կոչ արեց, հաշվի առնելով նոր իրավիճակը, ճշտել այն: Նա մասնավորապես ակնարկեց, որ արեւմտյան երկրները Ռուսաստանի հարավից եւ հյուսիսից դուրս բերվելիք զորքերին տրամադրեն կացարաններով, ինչպես որ դա ժամանակին արեց Գերմանիան, երբ խորհրդային զորքերը դուրս բերվեցին ԳԴՀ-ից: ՆԱՏՕ-ի դեպի արեւելք ընդլայնվելը Պավել Գրաչովը համարել է ոչ ցանկալի, քանի որ դա կարող է վնասել Ռուսաստանի ռազմական եւ տնտեսական շահերը: Այդ դեպքում, զգուշացրեց նա, Մոսկվան ստիպված կլինի համարժեք քայլեր ձեռնարկել եւ նրա դաշնակիցներն առաջին հերթին կլինեն ԱՊՀ երկրները: «Ռուսաստանը, երբ կսկսվի պայմանագրի վերանայմանը նվիրված կոնֆերանսը, կցանկանա փոփոխություններ: ԱՄՆ-ի փորձագետներն բարոնսով են մոտեցել Պավել Գրաչովի հայտարարությանը: Հերբերտ Բեյքերտղրինգը, օրինակ, հույս է հայտնել, որ Եվրոպայում զինաթափման եւ զորքերի կրճատման գործընթացը կշարունակվի, իսկ դրա համար, նրա կարծիքով, ցանկացած փոփոխություններն ու հետաձգումները պետք է քննարկվեն եւ համաձայնեցվեն պայմանագրի բոլոր մասնակիցների հետ: Չգիտենք, թե ինչպես մյուս, սակայն պայմանագրի մի մասնակցի հետ Ռուսաստանի համար շատ դժվար կլինի համաձայնության գալ: Խոսքը, իհարկե, Թուրքիայի մասին է: Թուրքիան եւ Ռուսաստանը մշտապես մրցակցում են Կենտրոնական Ասիայի եւ Կովկասի վրա իրենց ազդեցությունը տարածելու համար: Երբ Ռուսաստանը հրաժարվեց կրճատել իր զինված ուժերն Անդրկովկասում, Թուրքիայի ալտասմները չարդարացան, եւ այդ 2 երկրների միջեւ տարաձայնությունները ուժեղացան: Անցյալ տարի դեկտեմբերին Թուրքիան Մոսկվային մեղադրեց այն բանում, որ նա Չեչնիայի պատերազմը որպես պատրվակ է օգտագործում, որպեսզի այդ տարածաշրջանում ավելացնի իր ներկայությունը: Վարչապետ Թանսու Չիլլերը հայտարարում է, այդպես էլ չհաջողվի Մոսկվային ասիպել, որ նա կատարի զինված ուժերի կրճատման մասին պայմանագրի դրույթները: Նոյեմբերի սկզբներին կայացած անվտանգության կոնֆերանսում թուրքական բանակի գլխավոր շտաբի պետն իր մտահոգությունն է հայտնել այն բանի կապակցությամբ, ինչն ինքն անվանել է Կովկասում իր ռազմական ներկայությունն ուժեղացնելու Ռուսաստանի փորձեր: Վաշինգտոնում թուրքական դեսպանը հանդիպելով Ռուսաստանի, Վրաստանի, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի դիվանագետների հետ ասել է, որ Թուրքիան չի ընդունի Կովկասում ապառազմականացված գոտիների սահմանափակման մասին Ռուսաստանի առաջարկը: Անցյալ չորեքշաբթի Թուրքիայի արտգործնախարարության ներկայացուցիչն ասել է, որ պայմանագրի խախտման կապակցությամբ ՆԱՏՕ-ն պետք է միջոցներ ձեռնարկի:

Միացյալ Նահանգները Թուրքիային համբերություն է կոչում եւ վստահեցնում է, որ ռուսական զորքերի ներկայության վտանգը տանելի է: Հնարավոր է, որ հաջորդ տարվա մայիսին, պայմանագրի վերանայմանը նվիրված կոնֆերանսում, բոլոր վիճելի հարցերը ստանան իրենց փոխզիջումային պատասխանները:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

[illegible]

Ռուսաստանի նախագահի ընտրությունները՝ 1996 թ. հունիսի 16-ին

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՄՆԱՐՔ: Դաշնության խորհուրդը այսօր Ռուսաստանի նախագահի ընտրությունները նշանակեց եկող տարվա հունիսի 16-ին: Այս որոշումն ընդունվեց միաձայն: Դրա օգտին քվեարկեցին դահլիճում ներկա եղած բոլոր 123 պատգամավորները:

Մակեդոնիան միացավ ՆԱՏՕ-ի ծրագրին

ՍԿՈՊՅԵ, 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Նախկին Հարավսլավիայի Մակեդոնիա Հանրապետությունը ՆԱՏՕ-ի «Համագործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրին անդամակցելու պայմանագիր ստորագրեց նոյեմբերի 15-ին: ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի պաշտոնակատար Սիլվիո Բալանզինոն ողջունեց այդ քայլը՝ ավելացնելով, որ դա կնպաստի Եվրոպայի կայունությանն ու Բալկաններում խաղաղության հաստատմանը: Մակեդոնիան համալրեց այն ցանկը, ուր ներկայացված են Ռուսաստանը, Ռումինիան, Բուլղարիան, Լեհաստանը, Բալթյան պետությունները, Ալբանիան, Սլովենիան, Բելառուսը, Հայաստանը, Վրաստանը, Ադրբեջանը, միջինասիական հանրապետությունները, բացի Տաջիկստանից:

«Բոինգն» է ստանձնում Սինգապուրի 12.7 միլիարդի պատվերը

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ: Ամերիկյան «Բոինգ» օդանավաշինական ընկերությունը կարեւոր հաղթանակ տարավ ֆրանսիական «Էր Բյուսի» նկատմամբ: Նա ստանձնեց վերջին տասնամյակի մեծագույն պատվերներից մեկը՝ «Սինգապուր էրլայնզի» 12.7 միլիարդ դոլլարի գործարքը: Այդ գումարով «Բոինգը» «Սինգապուր էրլայնզին» կվաճառի երկշարժիչային 777 տիպի 77 ինքնաթիռ: «Բոինգը» շարժիչների հերթին, հետ կանգնելով սկզբնական նախընտրությունից, «Բոինգը» շարժիչների հայթայթման համար 1.8 միլիարդ դոլլարի պատվեր տվեց Ռոլս Ռոյս ֆիրմային:

AT&T-ն բաժնետոմսեր է առաջարկում իր աշխատակիցներին

AT&T ամերիկյան հեռախոսային ընկերությունը, որը Հայաստանում բազմաթիվ գրասենյակներ ունի, նոր բաժնետոմսեր առաջարկեց իր 78 հազար աշխատակիցներին, որպես նախապատրաստություն ընկերությունը 3 նոր ֆիրմաների մեջ բաժանելու ծրագրի իրականացման:

ՎՐԱՍՏԱՆ

Ձերբակալվեց «Մխեդրիոնի» ղեկավար Ջաբա Իոսելիանին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Նոյեմբերի 15-ի առավոտյան իր բնակարանում ձերբակալվել է Վրաստանի խորհրդարանի նախկին պատգամավոր, «Մխեդրիոնի» ղեկավար Ջաբա Իոսելիանին: Ինչպես հաղորդել ենք, ապօրինի զենք ու բռնանյութեր պահելու համար նրան ձերբակալելու արտոնագիրը Վրաստանի դատախազությունը տվել էր դեռ օգոստոսի 30-ին, Է. Շեւարդնաձեի դեմ նախորդ օրը կատարված մահափորձից անմիջապես հետո: Սակայն նրան չէին ձերբակալում «ելնելով ենթադրյալ շահերից» եւ նաեւ այն հանգամանքից, որ նա օգտվում էր պատգամավորական անձեռնմխելիությունից: Վերջին ընտրություններում Իոսելիանիին չհաջողվեց վերընտրվել խորհրդարանի կազմում: Սակայն մինչեւ նոր խորհրդարանի իրավասության ների հաստատումը նրա անձեռնմխելիությունը պահպանվում է, եւ Վրաստանի կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը դիմում է իրեն հանրապետության դատախազության պահանջելով ազատ արձակել Իոսելիանիին դատախազության քայլը որակելով որպես ապօրինի:

Նոյեմբերի 15-ի երեկոյան տարածած բացատրական հայտարարության մեջ դատախազությունը իր

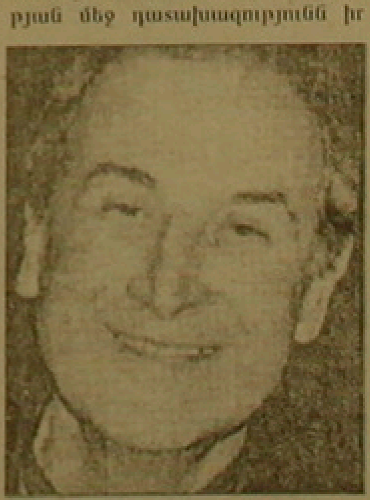

հերթին նշում է, որ այդ օրը հանրապետության ՆԳՆ-ն տեղեկություն է ստացել այն մասին, որ Ջաբա Իոսելիանին պատրաստվում է փախչել արտասահման, որի պատճառով էլ որոշում է կայացվել անհապաղ ձերբակալության մասին:

Իոսելիանիի փաստաբանի անդամները տեղեկացրել են, որ նրան ձերբակալել է անձամբ Վրաստանի ՆԳ նախարարը:

ՄԱԿ-ի [illegible] ճակատամարտերը

Տարօրինակ է [illegible], բայց նախկին Հարավսլավիայում ՆԱՏՕ-ի ձեռնարկած ռմբակոծությունները նախագահ Բիլ Քլինթոնի անձնական պատվիրակ Ռիչարդ Հոլբրուկի «[illegible] դիվանագիտության» զուգորդությամբ զգալիորեն սահմանափակեցին ՄԱԿ-ի դերը, նրանից վերցնելով [illegible] լիազորությունների ու նախաձեռնությունների մի մասը: Այդ միջազգային [illegible] կազմակերպության արդեն փաստորեն [illegible] են ռազմական հրամանատարության մենաշնորհից, իսկ [illegible] խաղաղապահ ուժերն արդեն [illegible] են ՆԱՏՕ-ի անմիջական վերահսկողության տակ:

Այս ամենը [illegible] չէր ունենա, եթե ՆԱՏՕ-ն հաջողությամբ կատարեր արդեն գրեթե չորս տարի շարունակվող իր առաքելությունը նախկին Հարավսլավիայում: Պարսից ծոցում ռազմական գործողության հաջող ավարտից հետո 1991-1992 թթ. ի հայտ եկած հրճվանքը հանգեցրեց [illegible] գործողությունների բազմապատկման, որոնք արագորեն ապացուցեցին իրենց հնարավորությունների սահմանափակությունը: Ընդունվեցին բազմաթիվ բանաձեւեր, որոնք էլ ավելի խճճեցին իրավիճակը եւ հաճախ իրարամերժ էին, տրվեցին «մանդատներ», որոնց իրագործման անհնարինությունն ակնհայտ էր հենց սկզբից:

ՄԱԿ-ի դիվանագետները ստիպված են հետեւել բանաձեւերի տեքստերին, որի հետեւանքով նրանք խանդավառությամբ չեն ընդունում սովորական ընթացքից շեղվող ամեն ինչ: Բացի դրանից, նրանք կուրորեն հետեւում են «անաչառության» սկզբունքին: Այդ վարմունքը բարոյական առումով խիստ ճնշող տպավորություն է հարուցում: Մի՞թե հնարավոր է անաչառ լինել, օրինակ, հայտնվելով ցեղասպանություն գործող կարմիր քմերների եւ Կամբոջայի մյուս քաղաքական ուժերի միջեւ: Այս կապակցությամբ արժե՞ արդյոք անաչառ համարել Կամբոջայում ՄԱԿ-ի գործողությունը: Շատերը «անաչառության» այս դրույթին հակադրում են «ժանդարմի» առավել ակտիվ դրույթը, որը թույլ է տալիս պատժել օրինախախտներին:

Պարզ է, որ ՄԱԿ-ի անդամ պետությունների ներկայացուցիչները տարբեր ձեւերով են նայում կազմակերպության գործողություններին: «Մեծ բոսս» ԱՄՆ-ը ելնում է աշխարհի գլխավոր ռազմական տերության իր կարգավիճակից: Ամերիկացիները դա ցուցադրեցին, «սառը պատերազմի» ավարտից հետո ռազմական միջամտություններ իրականացնելով շատ ավելի հաճախ եւ ավելի շատ տարածքներում, քան հիշյալ պատերազմի ամբողջ ժամանակահատվածում: Պարսից ծոցի պատերազմը նրանց սովորեցրեց կիրառել ուժեղ զորախմբերի միջամտության սկզբունքը: Սոմալիում կրած պարտությունից նրանք հանգեցին այն հետեւության, որ ՄԱԿ-ի գործողություններին պետք է մասնակցեն ընտրովի:

Վաշինգտոնում գտնում են, որ ամեն դեպքում ամերիկյան ստորաբաժանումները պետք է մնան սեփական հրամանատարության տակ, ծայրահեղ դեպքում՝ ՆԱՏՕ-ի «իրավասու» հրամանատարության տակ: Ինչ վերաբերում է ՄԱԿ-ին, ցանկալի է նրա բարեհաճությունն ստանալ գործողության կատարման համար, բայց կարելի է նաեւ յոլա գնալ առանց դրա, եթե խաղասեղանին են դրված ԱՄՆ-ի «հիմնական» շահերը: Օրինակ, ԱՄՆ-ը միակողմանի էր գործում Պանամայում, Գրենադայում եւ Ֆիլիպիններում, իսկ եթե հարկ լիներ, նույն կերպ կվարվեր Քուվեյթում եւ Հաիթիում:

Եվրոպացիները եւ ամերիկացիներից ոմանք համաձայն չեն այդ [illegible]ին: Նրանք նախընտրելի են համարում սահմանափակ ծավալի, բայց [illegible] միջամտությունը: Ամերիկյան [illegible] զորախմբերի պատրաստման համար շատ ժամանակ է պահանջվում, եւ հաճախ դա լինում է կորուսյալ ժամանակ, որը բնավ չի օգտագործվում հակամարտության կարգավորման նպատակով եւ լոկ բարդացնում է իրավիճակը:

Ինչպես ցույց տվեց Սոմալիի, Հաիթիի, Ռուանդայի եւ Կամբոջայի փորձը, խաղաղարար ուժերը պետք է ոչ միայն դիրքեր զբաղեցնեն պատերազմող կողմերի միջեւ, այլեւ զբաղվեն այնպիսի հարցերով, ինչպիսիք են էլեկտրամատակարարումն ու ջրամատակարարումը, փոխարինեն բացակայող վարչական մարմիններին եւ հաճախ դառնալ տեղում միակ քաղաքական հաստատությունները:

«[illegible]»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Սփյուռք

Բոստոնի հայությունը հիմնականում անգլիախոս է

ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի դեկան, պրոֆեսոր Գառնիկ Անանյանն օրերս վերադարձավ ամերիկյան Բոստոն քաղաք կատարած տասնօրյա ուղեւորությունից եւ տպավորությունների մասին պատմեց ժուռնալիստիկայի բաժնի 5-րդ կուրսի ուսանողուհի Արմինե Ստեփանյանին:

– Պարոն Անանյան, ո՞րն էր Ձեր ուղեւորության հիմնական նպատակը:

– Բոստոնում կա մի հայագիտական կենտրոն, որը կոչվում է «Հայագիտական ուսումնասիրությունների եւ հետազոտությունների ազգային ասոցիացիա»: Հիմնադրվել է 1955-ին մի խումբ ամերիկահայ երիտասարդ էնտուզիաստների ջանքերով: Ասոցիացիան ընդհանուրապես ազգանվեր գործունեություն է ծավալում. մի շարք համալսարաններում հայագիտական ամբիոններ է պահում, հայագիտական հանդես է հրատարակում, ընտիր շրջանավարտներին օգնում է Երեւանում կրթությունը շարունակել: Մի խոսքով, իրականացնում է հայագիտական ծրագրեր:

Եվ ահա լրացել էր այդ ասոցիացիայի 40-ամյակը: Նշում էին հոբելյանը գիտական նստաշրջանով, որի թեման էր «Հայագիտությունը 21-րդ դարի նախաշեմին»: Բանախոսաբար հավաքվել էին ոչ միայն հայ, այլեւ օտարազգի հայագետներ Մահեն (Ֆրանսիա), Ռասսելը (ԱՄՆ) եւ այլք: Գիտաժողովը բավական ներկայացուցչական էր, լսվեց մոտ [illegible] զեկուցում:

– Ի՞նչ հարցեր էր քննարկում գիտաժողովը:

– Անշուշտ, շատ հարցերի մասին խոսվեց: Ամփոփվեցին հայագիտության ձեռքբերումները, նշվեցին հայագիտության զարգացման ուղիներ, հեռանկարներ: Քննարկվում էր հայագիտական մեկ ընդհանուր կենտրոն ունենալու խնդիրը աշխարհում սփռված հայագետներին ինֆորմացիա տալու եւ աշխատանքը, նրանց համագործակցությունը ապահովելու համար:

– Ինչո՞վ էիք ներկայացել գիտաժողովին:

– Համալսարանից գիտաժողովին մասնակցում էին պրոֆեսոր Խուրշուդյանը եւ ես: Վերջինս բանախոսեց «Ժամանակակից հայագիտության պատմության առանձնահատկությունները եւ կարեւոր խնդիրները», իսկ ես «Հայաստանի արդի հայագիտության զարգացման միտումները» թեմայով զեկուցում կարդացի: Դրանք հետաքրքրությամբ ընդունվեցին: Գիտաժողովը հասավ իր նպատակին:

– Նոր, հետաքրքիր ծանոթություններ էլ եղան, այո՞:

– Բնականաբար, բայց ամենատպավորիչը Մարկ Գալստյան անձնով 84-ամյա մի ֆանատիկոսի հետ հանդիպումն էր: Նա իր ողջ կյանքը նվիրել էր գիրք հավաքելուն: Գրքեր՝ նվիրված Հայաստանին եւ հարեւան երկրներին: Նա կյանքում շատ բան էր զոհել այդ գրադարանը ստեղծելու համար, հավաքել էր 15000 կտոր գիրք, համարյա բոլորն էլ հազվագյուտ հրատարակություններ:

Ինչ-որ ոգեւորությամբ էր հսկայական շարերից մեկիկ-մեկիկ հանում գրքերը, կարդում այս կամ այն էջը, ցույց տալիս հետաքրքիր լուսանկարներ:

– Չհետաքրքրվեցի՞ք ինչ է լինելու գրադարանի հետագա ճակատագիրը, չէ՞ որ պարոն Գալստյանը պատկառելի տարիքի է:

– Նրան էլ հուզում է իր կյանքի իմաստը դարձած գրքերի ճակատագիրը: Զավակներն ըստ երեւույթին այնքան էլ չեն հետաքրքրվում հոր գործունեությամբ: Ազգային գրադարանին նվիրաբերել նույնպես չի ցանկանում փախչելով, որ իր գրքերը եւս տեղ կգրավեին գրադարանի խոնավ նկուղներում շարված հազարավոր գրքերի կողքին:

Հուշեցի, որ համալսարանի նորակառույց գրադարանը կարող է հատուկ սրահ տրամադրել նրա յուրօրինակ գրադարանին, այդ սրահն անվանակոչել: Մարկ Գալստյանին [illegible] անհանգստացնում է իր տքնաջան աշխատանքին ինչ-որ բանի ծառայած տեսնելը:

Գառնիկ Անանյանը Մարկ Գալստյանի հետ

– Պարոն Անանյան, ինչպիսի՞ն է բոստոնահայ համայնքն այսօր:

– Ցավով պիտի նշեմ, որ Բոստոնի հայությունը հիմնականում անգլիախոս է: Հայերեն շատ վատ են խոսում, երբ բացառենք «Հայրենիք» եւ «Պայքար» պարբերականների խմբագրություններում աշխատողներին, որոնք խոսում են մաքուր, գեղեցիկ հայերենով: Իսկ կուսակցությունների ազդեցությունից դուրս, գերազանցապես երկրորդ սերունդը համախմբված ժողովուրդն անգլիախոս է: Իհարկե, հայրենիքի հետ սերտացող այս առնչությունները նոր ոգեւորություն են առաջ բերել, եւ եթե դա տեղական մակարդակով հովանավորություն եւ աջակցություն ստանար, առաջ կարող էր նոր շունչ հաղորդել օջախին: Բայց առայժմ չկա այդ աջակցությունը, իսկ թե ոգեւորությունն որքան կարող է տեւել, Աստված գիտի:

ԺՈՂՈՎ

Ստեղծագործական միություններում նույն՝ հիվանդ մթնոլորտն է

Միգուցե բոլորս ենք մեղավոր

«Հայաստանում ամենամեծ մոտ 1700 անդամ ունեցող [illegible] գործիչների միությունը ծանր հոգեվարք է ապրում, ինքնալուծարման եզրին է եւ կարիք ունի արտահերթ համագումարի», նոյեմբերի 15-ին ՀԹԳՄ դահլիճում կայացած վարչության պլենումի ժամանակ հայտարարեց Վահագն Մկրտչյանը: Պլենումի ընկալած մթնոլորտը հիշեցնում էր միության նախորդ անդամների հավաքները. նույնպես մեղադրանքներ միության նախագահ Խորեն Աբրահամյանի, նրա կազմած ղեկավարության, կատարած չարաշահումների մասին: Նախորդների նման, բայց եւ տարբեր միության նախագահ ներկա չէ, ԱՄՆ ամառային հյուրախաղերից չի վերադարձել: Պատճառը առողջական ծանր վիճակն է, մեկնաբանել է որդին Աբրահամյանը ([illegible]): Վարդանի Վարդերեսյանի «Ո՞վ պիտի զեկուցի արածի, չարածի, կործանածի մասին, երբ ինքը չկա» հարցն ստիպեց բորբոքել այլ նախագահության եզրակացությունը («որ միության մեջ չմնանք», Վ. Վարդերեսյան): Վահագն Մկրտչյանի բորբոքումից պարզվեց, որ միության ստեղծագործական մթնոլորտը խաթարվել է, դրամա-հաշվարկային լիակատար խառն է ստեղծվել, ապօրինի վարձակալման է տրվել թատրոնի տան տարածքը, ստեղծագործական տունը եւ հարակից այլ օբյեկտներ, իսկ ստեղծված վերստուգիչ հանձնաժողովն անուշադրության է մատնել [illegible]: 95-ի ապրիլին հրավիրված արտահերթ համագումարն էլ ձախողվել է, որի համար որեւէ մեկը պատասխան չի տվել: Դեռեւս նույն տան միության տրամադրության տակ մնացած [illegible] եւ ստեղծագործական մթնոլորտի պակաս է զգացվում, արվեստագետները կտրվել են միմյանցից: Լինելով մեծ դերասան, Խորեն Աբրահամյանը սակայն չկարողացավ ղեկավար դառնալ: Սունդուկյան թատրոնի, միության փլուզման համար նա է մեղավոր: Սունդուկյան թատրոնի դերասան Յուրի Ամիրյանը նոր լրացումներ էլ արեց. «Կասկածում եմ, որ Ամերիկա գնացած խումբը Սունդուկյան ակադեմիական թատրոնն է ներկայացնում, ներկայացված «Էդմոնդ Քին»-ի տպավորությունն այնպես հնարավորություն չի տա թատրոնին նորից Ամերիկա մեկնել»:

Որեւէ մեկին պաշտպանելու ցանկություն չունենալով, տխրեցի, որ բավական փառագույներ ունեցող դահլիճը փոխվել էր դատարանի: Միության անդամներից Սոնյա Գրիգորյանն էլ տեղից վեր թռավ. «Կարդացվածը մեղադրական եզրակացություն էր»: Եվ չնայած որ Աբրահամյանն արդարված ֆաստ «մարգարեաբար» տեսնում էր ընկալած մթնոլորտը եւ հորդորում «արտահերթ համագումարի փոխարեն գործով զբաղվել», որ «արտաքնոցի ժամանակը չէ, գալուց հետո ինքս կհրաժարվեմ», այնուամենայնիվ ժողովը որոշեց համագումար հրավիրել նոյեմբերի 27-ին:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

«Հայաստանի ճանապարհները» Փարիզի շրջանակներում 3 միջոցառում

«Հայաստանի ճանապարհները» փառատոնի շրջանակներում նոյեմբերի 15-ին Նիմի Գառ սրահում բացվեց Գայանե Խաչատրյանի եւ Զարեհ Մութաֆյանի ցուցահանդեսը, որը տեւելու է մինչեւ նոյեմբերի 30-ը, տեղեկացնում է Ֆրանսիայի հայկական համայնքի գործունեությունը լուսաբանող L'Armenoscope տեղեկագիրը: Նույն աղբյուրը տեղեկացնում է նաեւ, որ այսօր Մանս քաղաքի Կոնգրեսների պալատում տեղի կունենա Հայաստանի ֆիլհարմոնիկի համերգը՝ Ջորջ Փեհլիվանյանի ղեկավարությամբ: Որպես մենակատար հանդես կգա դաշնակահար Միխայել Ռուդին: Վաղը Ռենի Բրետանի ազգային թատրոնում նվագախմբի հետ որպես մենակատար ելույթ կունենա դաշնակահար Ժան Մարկ Լուիսադան:

ԱՎԻԱՏՐԱՆՍԸ

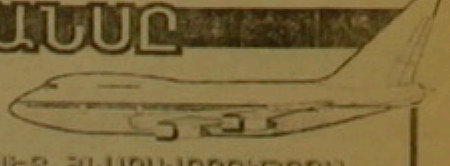

ՁԵԶ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

ԱՆՆԱԽԱԴԵՊ ՃԱՄԲԱՆԵԼՈՒ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ԿՐԱՍՆԱՅԱՐ» ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ

DC-10

ՏԻՊԻ ԻՆՔՆԱԹԻՌՈՎ

ՈՒՂԻՂ, ԱՆՎԱՅՐԷՋՔ ԹՌԻՉՔՆԵՐ

ՄՈՍԿՎԱ - ԼՈՍ-ԱՆՋԵԼՈՍ

ամեն երեքշաբթի

Տոմսի արժեքը մի ուղղությամբ՝ $ 496

հետադարձով՝ $ 713

ՄՈՍԿՎԱ - ՆՅՈՒ-ՅՈՐՔ

ամեն երկուշաբթի եւ հինգշաբթի

Տոմսի արժեքը մի ուղղությամբ՝ $ 365

հետադարձով՝ $ 624

√ Անբերի սպասարկում, √ Ժամկետների պահպանում

√ Անհամեմատ ցածր գներ

ԿԱՏԱՐԵՔ ՄԻԱԿ ՃԻՇՏ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Դուք տեղ կհասնեք առանց հոգնածության նշույլի, զգալանում շոշափելի փրկված գումար:

ԴԻՄԵՔ՝ Երեւան, Մաշտոցի պող. 15 «Ավիատրանս» կենտրոնական գործակալություն եւ Մաշտոցի պող. 2

ՀԵՌ. 530 022, 530 582, 531 870

ԵԳԻՊՏՈՍ

«Անենագեղեցիկը» իր հմայքն է ցուցադրում 90 տարի անց

Ասորեստյան գերեզմանի երբազեղ ունանկարչությունը պահպանելուն ուղղված նախաձեռնական լուրջ միջոցառումների իրագործումից հետո, նոյեմբերի 4-ին հանդիսավոր պայմաններում Եգիպտոսի Լուքսոր քաղաքում բացվել է Ռամզես Բ-ի (մ.թ.ա. 1304-1236) կնոջ Նեֆերտարի բազալտե դամբարանը, որը 1904-ին եգիպտաբան Էռնեստո Սկիապարելլիի կողմից հայտնագործվելուց ի վեր, 90 տարի անընդմեջ փակ էր մնացել զբոսաշրջիկների եւ հանրության առաջ: Այս մասին է հաղորդում «Իրան նյուզ» թերթն իր նոյեմբերի 6-ի համարում, հենվելով Ֆրանսպրես գործակալության լրատվության վրա:

Նեֆերտարի հին դիցերեն նշանակել է «ամենագեղեցիկը»: Նրա տիտղոսների շարքում են եղել «երկրի եւ երկնքի տիրուհի», եւ «առաջին տիկին» հորջորջումները: Դամբարանի վերականգնողները երկար տարիներ պայքարել են մասնագետ ընդերքում գտնվող աղի հանքերի հնարավոր վնասակարության դեմ գիտակցելով, որ այդ 3200-ամյա որմնանկարներն իրենց գայտուն գույներով եւ նուրբ մանրամասներով մինչեւ օրս համարվում են փարավոնական դամբարանային արվեստի լավագույն նմուշներ: Դամբարանը գտնվում է Թագավորների հովտում Լուքսորի մոտ, Կահիրեից 500 կմ դեպի հարավ: Նրա որմերի նկարներն այնքան գունագեղ են, սակայն վերջերս են նկարել: Վերականգնման աշխատանքները կատարվել են 1986-92-ին Կալիֆորնիայի Պոլ Գետտի կոնսերվեյշն ինստիտուտի հովանավորությամբ, որն այդ նպատակի համար ծախսել է մոտավորապես երկու միլիոն դոլլար:

Բացելով դամբարանը զբոսաշրջիկների առջեւ, իշխանությունները այնուամենայնիվ զգուշացրել են, որ օրական միայն 150 հոգի ներս կթողնվի, այն էլ 10 հոգանոց խմբերով: Նրանք իրավունք կունենան ներսում մնալ ընդամենը տասը րոպե, ասել է Եգիպտոսի Հնությունների գերագույն խորհրդի նախագահ Աբդել Հալիմ Նուրեդդինն ասուլիսի ժամանակ ավելացնելով, որ մուտքի արժեքն էլ բավական բարձր է՝ 30 դոլլար:

Ավելացնենք, որ դամբարանի հայտնագործումից շատ առաջ Նեֆերտարի գմռռված դիակը գողացված է եղել այնտեղից, իսկ Սկիապարելլիի կողմից հայտնաբերված բազալտե մանրիկներն ու Իտալիայի Թուրին քաղաքի [illegible] թանգարանի մի մասն այժմ ցուցադրված են Իտալիայի Թուրին քաղաքում:

Հ. Ծ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

euro96 England

Լուրջ դիմադրություն Եվրոպայի չեմպիոնին

Եզրափակիչի 16 մասնակիցներից 15-ը հայտնի են

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Հայաստանի հավաքականը Կոպենհագենում իր ուժերը չափեց Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի հավաքականի հետ: Դա մեր ֆուտբոլային պատմության համար խոր խորհրդանշան էր: Ցավոք, ներկայացան անգամ չմեր փաստի առաջ կանգնեցինք, զրկվելով օտարաշխարհի տեղեկատվության որևէ աղբյուրից: Հավաքականի հետ Դանիա չմեկնեց մեր զանգվածային լրատվամիջոցներից ոչ մեկի լրագրող: Ֆուտբոլասերների խելա բանակին հաճույք պատճառելու համար հաճախ շատ քիչ բան է պետք, սակայն այս անգամ էլ հեռուստատեսությունը չկարողացավ գտնել կազմակերպել: Զարմացնում է մեզանում տիրապետող անտարբերությունը: Իսկ ֆուտբոլը վաղուց համաժողովրդական, հասարակական երևույթ է դարձել և նրա նկատմամբ, խոր, ողբալի մոտեցում է պետք: Համոզված եմ, որ նույնիսկ երբեմնի մոլի ֆուտբոլասերներից շատերը չեն իմացել, որ նոյեմբերի 15-ին կայացել է Դանիա-Հայաստան հանդիպումը: Ինչևէ, և կեմ փոխանցել ուրիշի աչքերին և խոսք, թե խաղի մասին ինչ է պատմում ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի գլխավոր քարտուղար Պավել Խաչատրյանը:

«Կոպենհագենում տեղի ունեցած հանդիպումը ներկայացան անգամ համոզեց, որ ֆուտբոլը մեծ ցուցադրում է: Թե՛ հայ ֆուտբոլիստների և թե՛ մեր պատվիրակության բոլոր անդամների համար շատ բան ուսանելի էր: Նախ, հիացնելի տպավորություն թողեց «Պարկեն» մարզադաշտը: Ինչպես ասաց ՈՒԵՖԱ-ի ներկայացուցիչը, այն իր դիզայնով աշխարհում նմանը չունի: Մարզադաշտը տեղավորում է 40 հազար 208 հանդիսատես և, Դանիա-Հայաստան խաղին այն լեփ-լեցուն էր: Դեռ ավելին, տոմսերը վաճառվել էին 45 օր առաջ: Այն այն դեպքում, որ տոմսերի միջին արժեքը 100 դոլար էր: Փաստորեն, մեկ խաղի համար միայն հանդիսատեսներից 4 մլն դոլարի եկամուտ եղավ: Չէինք սպասում, որ հանդիսատեսները այսպես ջերմ կլինեին: Մի գանգուրության առաջին րոպեից մինչև վերջ նրանք երգերով ու բացականչություններով ոգևորում էին իրենց ֆուտբոլիստներին: Իսկ բաց խաղադաշտի ռունկի մասին միայն կարելի է երազել: Կարծում եմ այն տպավորվեց նաև մեր ֆուտբոլիստներին: Նման պայմաններում խաղալը դժվար է դառնում գուցե մի: Ինչպես սպասվում էր, դաշտի տերերի առաջին իսկ րոպեներից նետվեցին գրոհների: Թվում էր դիմադրելն անհնարին է: Ի պատիվ մեր ֆուտբոլիստների, պետք է ասել, որ նրանք խուճապի չմատնվեցին: Դերեկ Էմմոնդ ժամ դաշտում հավասար մրցակցություն էր ընթանում: Այնուամենայնիվ, աստիճանաբար նախաձեռնությունն անցավ դաշտի տերերի կողմը: Նախ, Վիլֆորտը, ապա Բեկը գրավեցին մեր թիմի դարպասը: Առաջին կեսն ավարտվեց 2-0: 2-րդ կեսը նոր էր սկսվել, երբ Արթուր Պետրոսյանն անհեթեթորեն բերեց բողոքին: Կենտրոնում ստանալով գնդակին, նա նետվեց առաջ, շրջանցեց մի քանի պաշտպանների և ճշգրիտ հարվածով գնդակն ուղարկեց դանի դարպասը: Այն դիպչելով նախ աջ, ապա ձախ դարպասաձողերին, հայտնվեց ցանցում: Աշխարհի լավագույն դարպասապահներից մեկը՝ Պետեր Շմեյխելը, այդ պահին անօգնական դիտորդի դերում էր: Մեր ֆուտբոլիստները ոգևորված նոր գրոհներ ձեռնարկեցին և մոտ էին հաջողությանը: Սա-

Դանիա-Հայաստան 3-1 (2-0)

Կոպենհագեն, 15 ը նոյեմբերի. «Պարկեն» մարզադաշտ, 40208 հանդիսական:
Մրցավար՝ Ժ. Վեսիեր (Ֆրանսիա):
Դանիա - Շմեյխել, Հելվեգ, Ռիդեր, Հոգ, Ռիսագեր, Շյոնբերգ, Նիլսեն, Վիլֆորս, Բեկ, Լաուդրուպ, Ռասմուսեն:
Հայաստան - Հ. Աբրահամյան, Գսպեյան (Կրբաշյան, 74), Վ. Խաչատրյան, Հովսեփյան, Վարդանյան, Արտոյան, Արթ. Պետրոսյան, Նիկոլյան, Մխիթարյան, Ա. Ավետիսյան, Վ. Ավետիսյան (Մարգարյան, 70):
Գոլերը. Վիլֆորս (25), Բեկ (33), Պետրոսյան (48), Լաուդրուպ (70):

կայն նրա ուժը դանիացիները ստացին դարպասը և բինի գլխավոր մարզիչ, փոխանցմ Միխաել Լաուդրուպը, որ երեսանյան խաղում էլ գոլի հեղինակ էր դարձել, վճռեց հանդիպման ելքը:

Խաղից հետո կազմակերպված մամուլի ասուլիսում Դանիայի հավաքականի մարզիչ Ռիչարդ Մյոլեր Նիլսենն ասաց, որ Հայաստանի հավաքականը Կոպենհագենում ավելի լավ խաղաց, քան Երևանում: Նա Հայաստանի հավաքականից հատկապես առանձնացրեց Սարգիս Հովսեփյանին և Արթուր Պետրոսյանին, նշելով, որ նրանք եվրոպական մակարդակի ֆուտբոլիստներ են և կարող են հաջողությամբ խաղալ ցանկացած դրոֆեսիոնալ թիմում:

Ի դեպ, Նիլսենը, պայմանագիր է կնքել և հունիսի 1-ից գլխավորելու է Ֆինլանդիայի ազգային հավաքականը»:

Այսպիսով, ավարտվեցին «Եվրոպա 96»-ի խմբային մրցաշարերը և գալիք տարի հունիսին Անգլիայում կայանալիք եզրափակիչ մրցաշարի 16 մասնակիցներից 15-ի անունները արդեն հայտնի են: Այդ իրավունքը ձեռք բերեցին Ռումինիայի, Իսպանիայի, Շվեյցարիայի, Խորվաթիայի, Չեխիայի, Պորտուգալիայի, Գերմանիայի, Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի, Դանիայի, Թուրքիայի, Իտալիայի, Բուլղարիայի, Շոտլանդիայի հավաքականները, ինչպես նաև Անգլիայի հավաքականը՝ կազմակերպչի իրավունքով: Մնացել է որոշել 16-րդ մասնակցին: Վերջին ուղեգիրը լրացուցիչ խաղում վիճարկելու են Հոլանդիայի և Իռլանդիայի հավաքականները: Վճռական հանդիպումը դեկտեմբերի 13-ին կայանալու է Լիվերպուլ քաղաքում:

Անդրադառնալով խմբային մրցաշարերի վերջին տուրի հանդիպումներին, հարկ է նշել հետևյալի մասին. Ֆրանսիա-Իսրայել խաղում կրկին փայլեց մեր հայրենակից Յուրի Ջորկաեֆը: Եր կար ժամանակ դաշտի տերերը չէին կարողանում գրավել Իսրայելի հավաքականի դարպասը: 69-րդ րոպեին դա կատարեց Ջորկաեֆը: Հանդիպման վերջին րոպեներին ֆրանսիացիները երկրորդ անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը և շատ կարևոր հաղթանակ տարան:

Մեծ անակնկալի հեղինակ դարձավ Թուրքիայի հավաքականը, որը խմբում գրավելով 2-րդ տեղը, առաջին անգամ Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչին մասնակցելու իրավունք ձեռք բերեց: Աշխարհի վերջին առաջնության գլխավոր հերոսներից մեկը՝ Շվեդիայի հավաքականը, որին անցյալ տարի հայրենակիցները դիմավորեցին մեծ շուքախմբությամբ, հուսախաբ արեց իր երկրպագուներին և Ստոկհոլմում կայացած Շվեդիա-Թուրքիա հանդիպմանը ներկա էր ընդամենը 16 հազար հանդիսական: Ընդ որում, նրանցից 12 հազարը թուրքեր էին: Փաստորեն, դա փոքրիկ Ստամբուլ էր հիշեցնում: Թուրքիայում հիմա մեծ ոգևորություն է: Ընդհանրապես պետք է ընդգծել, որ այս երկրում սպորտը վերջին տարիներին բուռն վերելք է ապրում, մասնավորապես ֆուտբոլն ու բասկետբոլը:

Մեծ հետաքրքրություն էր առաջացնում Գերմանիա-Բուլղարիա հանդիպումը: Հարցը միայն այն չէր, թե ով է խմբում գրավելու առաջին տեղը: Աշխարհի վերջին առաջնության հերոսներից մեկը՝ Բուլղարիայի հավաքականը երկու ան-

Գոռում է Կիմ Վիլֆորսը

գամ անընդմեջ հաղթել էր աշխարհի ամենահեղինակավոր հավաքականներից մեկին: Այս անգամ գերմանացիները ռեւանշի հասան: Ընդ որում, երկու անգամ աչքի ընկավ Յուրգեն Կլինսմանը: Սակայն Բուլղարիայի հավաքականի առաջատար Խրիստո Ստոյչկովն էլ խփեց իր գնդակը:

1-ին խումբ

4.09.94	Իսրայել-Լեհաստան	2-1
7.09.94	Սլովակիա-Ֆրանսիա	0-0
7.09.94	Ռումինիա-Ադրբեջան	3-0
8.10.94	Ֆրանսիա-Ռումինիա	0-0
12.10.94	Իսրայել-Սլովակիա	2-2
12.10.94	Լեհաստան-Ադրբեջան	1-0
12.11.94	Ռումինիա-Սլովակիա	3-2
16.11.94	Լեհաստան-Ֆրանսիա	0-0
16.11.94	Ադրբեջան-Իսրայել	0-2
13.12.94	Ադրբեջան-Ֆրանսիա	0-2
14.12.94	Իսրայել-Ռումինիա	1-1
29.03.95	Ռումինիա-Լեհաստան	2-1
29.03.95	Իսրայել-Ֆրանսիա	0-0
29.03.95	Սլովակիա-Ադրբեջան	4-1
26.04.95	Ֆրանսիա-Սլովակիա	4-0
26.04.95	Լեհաստան-Իսրայել	4-3
26.04.95	Ադրբեջան-Ռումինիա	1-4
7.06.95	Լեհաստան-Սլովակիա	5-0
7.06.95	Ռումինիա-Իսրայել	2-1
16.08.95	Ֆրանսիա-Լեհաստան	1-1
16.08.95	Ադրբեջան-Սլովակիա	0-1
6.09.95	Ֆրանսիա-Ադրբեջան	10-0
6.09.95	Սլովակիա-Իսրայել	1-0
6.09.95	Լեհաստան-Ռումինիա	0-0
11.10.95	Ռումինիա-Ֆրանսիա	1-3
11.10.95	Իսրայել-Ադրբեջան	2-0
11.10.95	Սլովակիա-Լեհաստան	4-1
15.11.95	Սլովակիա-Ռումինիա	0-2
15.11.95	Ադրբեջան-Լեհաստան	0-0
15.11.95	Ֆրանսիա-Իսրայել	2-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ՌՈՒՄԻՆԻԱ	10	6	3	1	18-9	21
2. ՖՐԱՆՍԻԱ	10	5	5	0	22-2	20
3. Սլովակիա	10	4	2	4	14-18	14
4. Լեհաստան	10	3	4	3	14-12	13
5. Իսրայել	10	3	3	4	13-13	12
6. Ադրբեջան	10	0	1	9	2-29	1

2-րդ խումբ

7.09.94	Կիպրոս-Իսպանիա	1-2
7.09.94	Մակեդոնիա-Դանիա	1-1
7.09.94	Բելգիա-Հայաստան	2-0
8.10.94	Հայաստան-Կիպրոս	0-0
12.10.94	Դանիա-Բելգիա	3-1
12.10.94	Մակեդոնիա-Իսպանիա	0-2
16.11.94	Բելգիա-Մակեդոնիա	1-1
16.11.94	Իսպանիա-Դանիա	3-0
16.11.94	Կիպրոս-Հայաստան	2-0
17.12.94	Բելգիա-Իսպանիա	1-4
17.12.94	Մակեդոնիա-Կիպրոս	3-0
29.03.95	Իսպանիա-Բելգիա	1-1
29.03.95	Կիպրոս-Դանիա	1-1
26.04.95	Հայաստան-Իսպանիա	0-2
26.04.95	Բելգիա-Կիպրոս	2-0
26.04.95	Դանիա-Մակեդոնիա	1-0
10.05.95	Հայաստան-Մակեդոն.	2-2
7.06.95	Դանիա-Կիպրոս	4-0
7.06.95	Մակեդոնիա-Բելգիա	0-5
7.06.95	Իսպանիա-Հայաստան	1-0
16.08.95	Հայաստան-Դանիա	0-2
6.09.95	Բելգիա-Դանիա	1-3
6.09.95	Իսպանիա-Կիպրոս	6-0
6.09.95	Մակեդոն.-Հայաստան	1-2
7.10.95	Հայաստան-Բելգիա	0-2
11.10.95	Դանիա-Իսպանիա	1-1
11.10.95	Կիպրոս-Մակեդոնիա	1-1
15.11.95	Իսպանիա-Մակեդոնիա	2-0
15.11.95	Կիպրոս-Բելգիա	1-1
15.11.95	Դանիա-Հայաստան	3-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ԻՍՊԱՆԻԱ	10	8	2	0	24-4	26
2. ԴԱՆԻԱ	10	6	3	1	19-9	21
3. Բելգիա	10	4	3	3	17-13	15
4. Մակեդոնիա	10	1	4	5	9-17	7
5. Կիպրոս	10	1	4	5	6-20	7
6. Հայաստան	10	1	2	7	5-17	5

3-րդ խումբ

7.09.94	Իսլանդիա-Շվեդիա	0-1
7.09.94	Հունգարիա-Թուրքիա	2-2
12.10.94	Թուրքիա-Իսլանդիա	5-0
12.10.94	Շվեյցարիա-Շվեդիա	4-2
16.11.94	Շվեյցարիա-Իսլանդիա	1-0
16.11.94	Շվեդիա-Հունգարիա	2-0
14.12.94	Թուրքիա-Շվեյցարիա	1-2
29.03.95	Թուրքիա-Շվեդիա	2-1
29.03.95	Հունգարիա-Շվեյց.	2-2
26.04.95	Հունգարիա-Շվեդիա	1-0
26.04.95	Շվեյցարիա-Թուրքիա	1-2
1.06.95	Շվեդիա-Իսլանդիա	1-1
11.06.95	Իսլանդիա-Հունգարիա	2-1
16.08.95	Իսլանդիա-Շվեյցարիա	0-2
6.09.95	Շվեդիա-Շվեյցարիա	0-0
6.09.95	Թուրքիա-Հունգարիա	2-0
11.10.95	Շվեյցարիա-Հունգարիա	3-0
11.10.95	Իսլանդիա-Թուրքիա	0-0
11.11.95	Հունգարիա-Իսլանդիա	1-0
15.11.95	Շվեդիա-Թուրքիա	2-2

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ՇՎԵՅՑԱՐԻԱ	8	5	2	1	15-7	17
2. ԹՈՒՐՔԻԱ	8	4	3	1	16-8	15
3. Շվեդիա	8	2	3	3	9-10	9
4. Հունգարիա	8	2	2	4	7-13	8
5. Իսլանդիա	8	1	2	5	3-12	5

4-րդ խումբ

4.09.94	Էստոնիա-Խորվաթիա	0-2
7.09.94	Ուկրաինա-Լիտվա	0-2
7.09.94	Սլովենիա-Իտալիա	1-1
8.10.94	Էստոնիա-Իտալիա	0-2
9.10.94	Խորվաթիա-Լիտվա	2-0
12.10.94	Ուկրաինա-Սլովենիա	0-0
13.11.94	Ուկրաինա-Էստոնիա	3-0
16.11.94	Սլովենիա-Լիտվա	1-2
16.11.94	Իտալիա-Խորվաթիա	1-2
25.03.95	Իտալիա-Էստոնիա	4-1
25.03.95	Խորվաթիա-Ուկրաինա	4-0
29.03.95	Սլովենիա-Էստոնիա	3-0
29.03.95	Ուկրաինա-Իտալիա	0-2
29.03.95	Լիտվա-Խորվաթիա	0-0
26.04.95	Լիտվա-Իտալիա	0-1
26.04.95	Խորվաթիա-Սլովենիա	2-0
26.04.95	Էստոնիա-Ուկրաինա	0-1
7.06.95	Լիտվա-Սլովենիա	2-1
11.06.95	Էստոնիա-Սլովենիա	1-3
11.06.95	Ուկրաինա-Խորվաթիա	1-0
16.08.95	Էստոնիա-Լիտվա	0-1
3.09.95	Խորվաթիա-Էստոնիա	7-1
6.09.95	Իտալիա-Սլովենիա	1-0
6.09.95	Լիտվա-Ուկրաինա	1-3
8.10.95	Խորվաթիա-Իտալիա	1-1
11.10.95	Սլովենիա-Ուկրաինա	3-2
11.10.95	Լիտվա-Էստոնիա	5-0
11.11.95	Իտալիա-Ուկրաինա	3-1
15.11.95	Սլովենիա-Խորվաթիա	1-2
15.11.95	Իտալիա-Լիտվա	4-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ԽՈՐՎԱԹԻԱ	10	7	2	1	22-5	23
2. ԻՏԱԼԻԱ	10	7	2	1	20-6	23
3. Լիտվա	10	5	1	4	13-12	16
4. Ուկրաինա	10	4	1	5	11-15	13
5. Սլովենիա	10	3	2	5	13-13	11
6. Էստոնիա	10	0	0	10	3-31	0

5-րդ խումբ

6.09.94	Չեխիա-Մալթա	6-1
7.09.94	Լյուքսեմբ.-Հոլանդիա	0-4
7.09.94	Նորվեգիա-Բելառուս	1-0
12.10.94	Մալթա-Չեխիա	0-0
12.10.94	Բելառուս-Լյուքսեմբ.	2-0
12.10.94	Նորվեգիա-Հոլանդիա	1-1
16.11.94	Բելառուս-Նորվեգիա	0-4
16.11.94	Հոլանդիա-Չեխիա	0-0
14.12.94	Մալթա-Նորվեգիա	0-1
14.12.94	Հոլանդիա-Լյուքսեմբ.	5-0
22.02.95	Մալթա-Լյուքսեմբուրգ	0-1
29.03.95	Չեխիա-Բելառուս	4-2
29.03.95	Լյուքսեմբ.-Նորվեգիա	0-2
29.03.95	Հոլանդիա-Մալթա	4-0
26.04.95	Բելառուս-Մալթա	1-1
26.04.95	Չեխիա-Հոլանդիա	3-1
26.04.95	Նորվեգիա-Լյուքսեմբ.	5-0
7.06.95	Բելառուս-Հոլանդիա	1-0
7.06.95	Լյուքսեմբուրգ-Չեխիա	1-0
7.06.95	Նորվեգիա-Մալթա	2-0
16.08.95	Նորվեգիա-Չեխիա	1-1
6.09.95	Չեխիա-Նորվեգիա	2-0
6.09.95	Լյուքսեմբուրգ-Մալթա	1-0
6.09.95	Հոլանդիա-Բելառուս	1-0
7.10.95	Բելառուս-Չեխիա	0-2
8.10.95	Մալթա-Հոլանդիա	0-4
11.10.95	Լյուքսեմբ.-Բելառուս	0-0
12.11.95	Մալթա-Բելառուս	
15.11.95	Չեխիա-Լյուքսեմբուրգ	3-0
15.11.95	Հոլանդիա-Նորվեգիա	3-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ՉԵԽԻԱ	10	6	3	1	21-6	21
2. Հոլանդիա	10	6	2	2	23-5	20
3. Նորվեգիա	10	6	2	2	17-7	20
4. Լյուքսեմբ.	10	3	1	6	3-21	10
5. Բելառուս	9	2	2	5	6-13	8
6. Մալթա	9	0	2	7	2-20	2

Աղյուսակում չի մտցված Մալթա-Բելառուս հանդիպման արդյունքը:

6-րդ խումբ

20.04.94	Հս. Իռլանդ.-Լիխտենշ.	4-1
7.09.94	Լիխտենշտ.-Ավստրիա	[illegible]
7.09.94	Հս. Իռլանդ.-Պորտուգ.	[illegible]
7.09.94	Լատվիա Իռլանդիա	[illegible]
9.10.94	Լատվիա-Պորտուգալիա	1-3
12.10.94	Ավստրիա-Հս. Իռլանդ.	1-2
12.10.94	Իռլանդիա-Լիխտենշտ.	[illegible]
13.11.94	Պորտուգալ.-Ավստրիա	1-0
15.11.94	Լիխտենշտեյն-Լատվիա	[illegible]
16.11.94	Հս. Իռլանդ.-Իռլանդ.	[illegible]
18.12.94	Պորտուգալ.-Լիխտենշ.	[illegible]
29.03.95	Իռլանդ.-Հս. Իռլանդիա	1-1
29.03.95	Ավստրիա-Լատվիա	[illegible]
26.04.95	Իռլանդիա-Պորտուգալ.	1-0
26.04.95	Լատվիա-Հս. Իռլանդ.	0-1
26.04.95	Ավստրիա-Լիխտենշտեյն	[illegible]
3.06.95	Պորտուգալիա-Լատվիա	[illegible]
4.06.95	Լիխտենշ.-Իռլանդիա	0-0
7.06.95	Հս. Իռլանդ.-Լատվիա	1-2
11.06.95	Իռլանդիա-Ավստրիա	[illegible]
15.08.95	Լիխտենշտ.-Պորտուգալ.	[illegible]
16.08.95	Լատվիա-Ավստրիա	[illegible]
3.09.95	Պորտուգալ.-Հս. Իռլանդ.	[illegible]
6.09.95	Ավստրիա-Իռլանդիա	[illegible]
6.09.95	Լատվիա-Լիխտենշտեյն	[illegible]
11.10.95	Իռլանդիա-Լատվիա	[illegible]
11.10.95	Ավստրիա-Պորտուգալ.	[illegible]
11.10.95	Լիխտենշտ.-Հս. Իռլանդ.	[illegible]
15.11.95	Պորտուգալիա-Իռլանդ.	[illegible]
15.11.95	Հս. Իռլանդ.-Ավստրիա	[illegible]

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ՊՈՐՏՈՒԳԱԼ.	10	7	2	1	27-7	[illegible]
2. Իռլանդիա	10	5	2	3	17-9	[illegible]
3. Հս. Իռլանդ.	10	5	2	3	20-15	[illegible]
4. Ավստրիա	10	5	1	4	29-14	[illegible]
5. Լատվիա	10	4	0	6	11-20	[illegible]
6. Լիխտենշ.	10	0	1	9	1-40	[illegible]

7-րդ խումբ

7.09.94	Ուելս-Ալբանիա	[illegible]
7.09.94	Վրաստան-Մոլդովա	[illegible]
12.10.94	Մոլդովա-Ուելս	3-2
12.10.94	Բուլղարիա-Վրաստան	[illegible]
16.11.94	Ալբանիա-Գերմանիա	[illegible]
16.11.94	Վրաստան-Ուելս	[illegible]
16.11.94	Բուլղարիա-Մոլդովա	[illegible]
14.12.94	Ուելս-Բուլղարիա	[illegible]
14.12.94	Մոլդովա-Գերմանիա	[illegible]
14.12.94	Ալբանիա-Վրաստան	[illegible]
18.12.94	Գերմանիա-Ալբանիա	2-1
29.03.95	Վրաստան-Գերմանիա	0-2
29.03.95	Բուլղարիա-Ուելս	[illegible]
29.03.95	Ալբանիա-Մոլդովա	[illegible]
26.04.95	Գերմանիա-Ուելս	[illegible]
26.04.95	Մոլդովա-Բուլղարիա	[illegible]
26.04.95	Վրաստան-Ալբանիա	[illegible]
7.06.95	Բուլղարիա-Գերմանիա	[illegible]
7.06.95	Ուելս-Վրաստան	[illegible]
7.06.95	Մոլդովա-Ալբանիա	2-3
6.09.95	Գերմանիա-Վրաստան	4-1
6.09.95	Ուելս-Մոլդովա	1-0
6.09.95	Ալբանիա-Բուլղարիա	1-1
7.10.95	Բուլղարիա-Ալբանիա	3-0
8.10.95	Գերմանիա-Մոլդովա	6-1
11.10.95	Ուելս-Գերմանիա	1-2
11.10.95	Վրաստան-Բուլղարիա	2-1
15.11.95	Գերմանիա-Բուլղարիա	3-1
15.11.95	Ալբանիա-Ուելս	1-1
15.11.95	Մոլդովա-Վրաստան	3-2

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ԳԵՐՄԱՆԻԱ	10	8	1	1	27-10	25
2. ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ	10	7	1	2	24-10	22
3. Վրաստան	10	5	0	5	14-13	15
4. Մոլդովա	10	3	0	7	11-27	9
5. Ալբանիա	10	2	2	6	10-16	8
6. Ուելս	10	2	2	6	9-19	8

8-րդ խումբ

7.09.94	Ֆինլանդ.-Շոտլանդիա	0-2
7.09.94	Ֆարեր. կ.-Հունաստան	1-5
12.10.94	Շոտլանդիա-Ֆարեր. կ.	5-1
12.10.94	Հունաստան-Ֆինլանդ.	4-0
12.10.94	Ռուսաս.-Սան Մարինո	4-0
16.11.94	Շոտլանդիա-Ռուսաս.	1-1
16.11.94	Հունաս.-Սան Մարինո	2-0
16.11.94	Ֆինլանդ.-Ֆարեր. կ.	5-0
14.12.94	Ֆինլանդ.-Սան Մար.	4-1
18.12.94	Հունաստան-Շոտլանդ.	1-0
29.03.95	Ռուսաստան-Շոտլանդ.	0-0
29.03.95	Սան Մարինո-Ֆինլանդ.	0-2
26.04.95	Սան Մարինո-Շոտլանդ.	0-2
26.04.95	Հունաստան-Ռուսաս.	0-3
26.04.95	Ֆարեր. կղզ.-Ֆինլանդ.	0-4
6.05.95	Ռուսաս.-Ֆարեր. կղզ.	3-0
7.06.95	Ֆարեր. կղզ.-Շոտլանդ.	0-2
7.06.95	Սան Մարինո-Ռուսաս.	0-7
11.06.95	Ֆինլանդ.-Հունաստան	2-1
16.08.95	Շոտլանդ.-Հունաստան	1-0
16.08.95	Ֆինլանդ.-Ռուսաստան	0-6
16.08.95	Ֆարեր. կ.-Սան Մարինո	3-0
6.09.95	Շոտլանդ.-Ֆինլանդիա	1-0
6.09.95	Ֆարեր. կ.-Ռուսաստան	2-5
6.09.95	Սան Մարինո-Հունաս.	0-4
11.10.95	Ռուսաստան-Հունաս.	2-1
11.10.95	Սան Մարինո-Ֆարեր. կ.	1-3
15.11.95	Շոտլանդ.-Սան Մարինո	5-0
15.11.95	Ռուսաստան-Ֆինլանդ.	3-1
15.11.95	Հունաստան-Ֆարեր. կ.	5-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ	10	8	2	0	34-5	26
2. ՇՈՏԼԱՆԴԻԱ	10	7	2	1	19-3	[illegible]
3. Հունաստան	10	6	0	4	[illegible]	[illegible]
4. Ֆինլանդիա	10	5	0	5	18-18	[illegible]
5. Ֆարեր. կղզ.	10	2	0	8	10-35	[illegible]
6. Սան Մարինո	10	0	0	10	2-36	[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԸՐՋԱՆ

Վ[illegible]ստանի համար ղազախական նավ[illegible] արտահանման նոր նախագիծը զ[illegible]գացման հզոր հեռանկար է

Եյույթ ունենալ [illegible] խորհրդարանական ժողովներից [illegible] Վրաստանի նախագահ Էդ[illegible] Շեւարդնաձեն հայտնել է, որ [illegible] ադրբեջանական նավթա[illegible]գծից, մեկ ուրիշ «դարի [illegible]» էլ է մշակվել: Խոսքը [illegible] եւ Վրաստանի տարած[illegible] Ղազախստանի անմիջական [illegible] Արեւմուտք տեղափոխման [illegible] է: Էդուարդ Շեւարդնաձեն [illegible] է, որ Ղազախստանի [illegible] Նուրսուլթան Նազարբ[illegible] համաձայնես [illegible] հավանություն [illegible] նախագծի իրագործմամբ, քանի որ Ղազախստանը, բառացիորեն, նավթի ծովի վրա է գտնվում, սակայն մինչեւ այժմ երկիրն իր պաշարներից միայն 10 տոկոսն է կարողացել յուրացնել:

Այժմ Ղազախստանի անմիջական նավթը Ռուսաստանի տարածքով դեպի Արեւմուտք տեղափոխելու նախագիծ է մշակվում, սակայն նախագահ Նազարբաեւը հետաքրքրվելով «Եվրասիական միջանցքի» գաղափարով, այլընտրանքային ուղի եւս է ցանկանում ունենալ: Ղազախստանի ղեկավարությունն այժմ մի նախագծով է հրապարակել, ըստ որի երկու խողովակաշարով նախատեսվում է անցկացնել Կասպից ծովի հատակով մինչեւ Ադրբեջան, այնտեղից էլ Վրաստանի տարածքով դեպի Թուրքիա: Էդուարդ Շեւարդնաձեի խոսքերով, այս «ղազախական» ծրագրի իրագործումը Վրաստանին ավելի մեծ տնտեսական օգուտ կբերի, քան նույնիսկ «դարի նախագծին» մասնակցելը, այսինքն նույն երթուղով ադրբեջանական [illegible] նավթի տեղափոխումը: Ըստ երեւույթին, ԱՊՀ-ի հարավում Ռուսաստանի ազդեցությունը [illegible] համար Արեւմուտքի մշակված նավթի այլընտրանքային տարանցիկ փոխադրման գաղափարն իր շարունակությունն է գտել, եւ ադրբեջանական նավթի տարանցիկ տեղափոխումը, երբ Ռուսաստանը չհամաձայնի, կարող է վերածվել Կենտրոնական Ասիայի նավթի [illegible] պաշարների Անդրկովկասի եւ Թուրքիայի տարածքներով Արեւմուտք արտահանման: Թուրքիայի շահագրգռվածությունը «Եվրասիական միջանցքով» միայն տնտեսական չէ: Վրաստան կատարած իր վերջին այցի ժամանակ Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերն ընդգծել է, որ ռազմավարական Վրաստանը կարող է եւ պետք է կամուրջ հանդիսանա [illegible] եւ մշակույթով ազգակից ժողովուրդների միջեւ: Թանսու Չիլլերը, բնականաբար, նկատի է ունեցել Կենտրոնական Ասիայի թյուրքական ժողովուրդներին եւ ադրբեջանցիներին Թուրքիայի հետ կամրջելը: Իսկ Վրաստանի համար այս նոր նախագիծը հեռագա տնտեսական զարգացման հեռանկար է նշանակում: Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտնել է, որ Վրաստանը որպես նավթի տարանցման վճար կարող է 2 անգամ ավելի մեծ գումար ստանալ, քան երկրի տարեկան բյուջեն է: Բացի այդ, վրացական մեկնաբանների կարծիքով, Վրաստանը կստանա նաեւ քաղաքական առավելություններ, քանի որ տարածաշրջանում մեծ տերությունների շահերի համընկնելը Վրաստանի ներքաղաքական կայունության երաշխիքը կարող է հանդիսանալ եւ կարող է օգնել, որ վերականգնվի երկրի տարածքային ամբողջականությունը: Վրաստանի ղեկավարն հայտնել է նաեւ, որ մինչեւ տարվա վերջ երկրին արդեն իսկ բավականին մեծ գումարներ կստանա «դարի նախագծի» իրագործումից, քանի որ մոտակա ժամանակներում կսկսվի արեւմտյան երկրներից Ադրբեջան նավթահանման հաստոց սարքավորումների փոխադրումը: Այդ բեռների երթուղին անցնելու է Փոթի եւ Բաթում սեւծովյան նավահանգիստներով: Վրաստանը այստեղ եւս կարող է շահույթ ստանալ: Իսկ ինչ վերաբերում է Ղազախստանից Վրաստանի տարածքով անմիջական նավթի արտահանմանը, ապա այդ հարցը բազմակողմանիորեն կքննարկվի նախագահ Նազարբաեւի Վրաստան կատարելիք այցի ժամանակ, որն ըստ նախնական համաձայնության պետք է տեղի ունենա այս տարվա դեկտեմբերի սկզբներին:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Վերադարձ Պետրոս Մեծի օրենքին

Պետական մոնոպոլիա խմիչքի նկատմամբ

Ռուսաստանի Դաշնության խորհրդի պատգամավորները չորեքշաբթի օրը կայացած լսումների ժամանակ կարողացան հաղթահարել ՌԴ նախագահի վետոն «էթիլային սպիրտի եւ ոգելից խմիչքների արտադրության եւ շրջանառության պետական կարգավորման մասին» օրենքի նկատմամբ: Ավելի վաղ Պետդուման նույնպես հաղթահարել էր պետության ղեկավարի վետոն:

Պատգամավորները գտան, որ «Ռուսաստանը պետք է վերադառնա պետական մոնոպոլիային, որ մտցվել էր դեռեւս Պետրոս Առաջինի կողմից»:

Պատգամավորներն իրենց որոշումը բացատրեցին նրանով, որ Ռուսաստանի ոգելից խմիչքների արդյունաբերությունը մեծ հարկերի պատճառով, փաստորեն, կաթվածահար է, այնինչ արտասահմանից խմիչք ներմուծողները նորանոր արտոնություններ են ստանում:

Միջազգային փորձագետների տվյալներով Ռուսաստանում ոգելից խմիչքների օգտագործումը սարսափելի բարձր աստիճանի է հասել: Յուրաքանչյուր տղամարդ տարեկան միջին հաշվով օգտագործում է 14,5 լիտր մաքուր ալկոհոլ, այսինքն՝ 160-180 շիշ օղի:

«Ալկոհոլային համաճարակը» բացասում են պետական եւ սոցիալական ոլորտների ղեկավարության բացակայությամբ, ինչպես նաեւ այլ ապրանքների համեմատությամբ խմիչքների էժանությամբ եւ մատչելիությամբ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (95 մ), վերնահարկով (45 մ): Ընդհանուր մակերեսը 140 մ Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ), 4 հարկանի նոր շենքում:

Հեռ. 58-18-41, 34-25-86

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

«Ազգը» աշխատանքի է հրավիրում ՍՐԲԱԳՐՉԻ

Նախընտրելի են քաղաքի կենտրոնում կամ Բաղրամյան-Կոմիտաս-Նորքի զանգվածներ երթուղու մերձակայքում բնակվողները:

30 ԴՐԱՄ

Գ. Մագիստրոսի անվ. բժիշկների ընկերակցություն

Ատամնաբուժական ընկերության դեղատնային ցանց

ԶԵՂՉ ՄԻՆՉԵՎ 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

30 դրամանոց այս չեկը Ձեզ բույլ կտա խնայողություն անել մեզանից հետեւյալ հասցեներով անալգինի հաբեր գնելիս

- Հալաբյան 19 (տնտ. խանութ)
- Տիգրան Մեծի 71 (զործվածքեղեն)
- Բաղրամյան 54 (Ամոյի դպրոցի կանգառ)
- Ափան, Հ. Հովհաննիսյան տեղամաս (ունիվերսամ թիվ 702)
- Ե. Քոչարի 27 (հացի խանութի հետեւում)
- Տիգրան Մեծի 29 («Բարկեն» խանութ)

30 ԴՐԱՄ

Չեկ # 976

ՏԱՐԱԾՔ

Նավթային կոնսորցիումի անդամները հանդիպեցին Լոնդոնում

ԼՈՆԴՈՆ, 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Նոյեմբերի 15-ին Լոնդոնում կայացավ Միջազգային նավթային կոնսորցիումի անդամ 11 ընկերությունների եւ այն երկրների ներկայացուցիչների հանդիպումը, որոնց տարածքով իրականացվելու է նավթի տարանցիկ առաքումը: Առաջին անգամ նման հանդիպման է մասնակցել նաեւ վրացական պատվիրակությունը, որը գլխավորում էր Ադրբեջանում Վրաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Գիա Չանտուրիան: Նա հայտարարել է, որ նավթամուղի անցկացման վրացական տարբերակն ավելի է կարեւորվում: Նա չի բացառել, որ հաջորդ նմանատիպ հանդիպումը կկայանա Թբիլիսիում:

Լիտվա. Իգնալինայի ԱԷԿ-ը կփակվի մինչեւ 2010 թվականը

ՎԻԼՆՅՈՒՍ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԸ-ԻՍԱ ՊՐԵՍ: Լիտվայի կառավարությունը որոշեց հատուկ հիմնադրամ ստեղծել իր ռեսուրսը սպառած Իգնալինայի ԱԷԿ-ի շահագործումը դադարեցնելու աշխատանքների ֆինանսավորման համար: Ծրագրվում է առաջին ռեակտորը փակել մինչեւ 2005 թ., երկրորդը՝ մինչեւ 2010 թ.: Ըստ մասնագետների գնահատումների համաձայն, դրա համար կպահանջվի 2,4 մլրդ լիտ: Այսպիսով, հիմնադրամին կատարվող ամենամյա մասհանումները պետք է կազմեն միջին հաշվով 7 մլն լիտ:

Ռազմավիրական ճանապարհին 2000 մարդ ձյան գերության մեջ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Վրաստանի՝ Ռուսաստանին սահմանակից հյուսիսային շրջաններում տեղացած առատ ձյունը ճնահոսք էր առաջացրել Ռազմավիրական ճանապարհի վրա: Մլեթա-Դարյալ հատվածում ձյան գերության մեջ էին հայտնվել մոտ 2 հազար մարդ եւ բազում փոխադրամիջոցներ: Վրացական հեռուստատեսությունն արդեն հաղորդել է առաջին զոհերի մասին. զոհվել է մի բեռնատարի վարորդ, երեք հոգի անհետ կորել են: Փրկարարներն ակտիվ գործունեություն են ծավալել՝ տեղ հասցնելով անհրաժեշտ դեղամիջոցներ ու սնունդ: Ըստ վերջին տվյալների, նոյեմբերի 15-ին, ժամը 12-ին երթեւեկությունը Ռազմավիրական ճանապարհով վերականգնվել է:

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Իսրայելում ծայրահեղ հրեաների ձերբակալում

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ, RFI: Վարչապետ Իցխակ Ռաբինի սպանությունից շուրջ մեկ շաբաթ անց, Իսրայելի օրինապահ մարմինները սկսեցին հետապնդել աջ ծայրահեղական հրեաներին, հատկապես վերաբնակների շրջաններում: Արդեն իսկ 50 մեղադրական գործեր են հարուցվել նրանց կարգուկանոնը խանգարելու մինչեւ պաղեստինցիների ունեցվածքը վնասելու ամբաստանությամբ: Մյուս կողմից, նոր վարչապետ Շիմոն Պերեսը նախագահ Էզեր Վայցմանի հետ քննեց իր առաջագա կաբինետի կազմը եւ սկսեց ընդունել խորհրդարանական տարբեր խմբակցությունների ներկայացուցիչներին:

Նմանապես, նա շրջագայություն կատարեց պաղեստինցիներին վերադարձված վայրերում եւ խոստացավ զորքի հետքաշումը ավարտել մինչեւ առաջիկա Ս. Ծննդյան տոները: Մեկ այլ տեղեկությամբ, Լիբանանում ձերբակալվեցին պաղեստինյան ահաբեկչական կազմակերպության 5 անդամներ, որոնք կասկածվում են ՊԱԿ-ի նախագահ Յասիր Արաֆաթի դեմ դավադրության մահափորձի մեջ: Վերոհիշյալ կազմակերպության ղեկավարն է նրա նախկին զաշնակից Աբու Նիդալը: Պաղեստինում Յասեր Արաֆաթը լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ հրաժարվեց մեկնաբանել իր դեմ պատրաստվող մահափորձի լուրը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՑԱԿ

1995 թվականի նոյեմբերի 1-ից սկսյալ

Չվերթներ

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	Ժաման.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	Ժաման.
- - - -5- -	ՏՈՒ-134	12.00	13.00	R3 343	ԱԹԵՆՔ	R3 344	13.55	19.05
- 2 - - -6-	ՏՈՒ-154	06.15	08.00	R3 151	ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ	R3 152	16.45	00.15*
1- - -5- -	ՏՈՒ-134	17.00	20.05	R3 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	R3 7118	21.10	22.30
-2- - - - -	ՏՈՒ-134	11.55	12.00	R3 345	ԲԵՅՐՈՒԹ	R3 346	14.00	17.55
- - - -5- -	ՏՈՒ-134	09.40	10.00	R3 401	ԲՈՒՐԳԱՍ	R3 402	12.00	16.20
- -3- - - -	ՏՈՒ-134	13.40	13.45	R3 811	ԴՈՆԵՑԿ	R3 812	15.15	19.10
- 2 - -5- -	ՏՈՒ-154	11.00	14.10	R3 311	ԴՈՒԲԱՅ	R3 312	21.00	00.10
-2- - - - -	ՏՈՒ-154	16.10	19.30	R3 7095	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	R3 7096	21.30	00.05*
- - - - - -7	ՏՈՒ-134	09.00	10.15	R3 301	ԹԵՀՐԱՆ	R3 302	11.45	14.10
- - - - - 6 -	ՏՈՒ-134	19.50	20.15	R3 815	ԽԱՐԿՈՎ	R3 816	22.15	02.25*
- - - - - - 7	ՏՈՒ-154	13.10	14.15	R3 7225	ՄԻՆՍԿ	R3 7226	16.15	21.05
1234567	ՏՈՒ-154	09.20	11.10	R3 910	ՄՈՍԿՎԱ	R3 909	12.40	16.25
-2- -567	ՏՈՒ-154	14.25	16.10	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 893	17.45	21.10
- -3- -6 -	ՏՈՒ-154	11.10	19.45	R3 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	R3 7092	22.45	03.55*
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	11.50	12.35	R3 7207	ՌՈՍՏՈՎ	R3 7208	15.00	17.45
1- - - - - -	ՏՈՒ-134	08.20	09.00	R3 825	ՕԴԵՍԱ	R3 826	10.20	03.40*
- - - - -6-	ՏՈՒ-134	13.40	14.40	R3 835	ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ	R3 836	16.15	19.10
1234567	ՏՈՒ-134	08.30	08.45	R3 7167	ՍՈՉԻ / ԱԴԼԵՐ	R3 7168	10.45	13.00
- - - - - - 7	ՏՈՒ-134	15.00	15.55	R3 7159	ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ	R3 7160	17.30	20.20
- - -4- - -	ԻԼ-86	08.45	10.30	R3 101	ՓԱՐԻԶ	R3 102	20.10	03.40*

* ժամանումը/մեկնումը հաջորդ օրը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք «ԶՎԱՐԹՆՈՑ» օդանավակայան կամ ՀԱՈՒ-ի գործակալներին

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների առաջարկի եւ պահանջարկի մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռք»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2: Գրանցման թիվ 65: Դասիչ 69149: Պատվեր 1992: Տպաքանակը 7000: Ստորագրված է տպագրության՝ 16. 11. 1995: Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@